

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDEKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETSÉK:
 Minden sor egy sorra 20 fillér.
 Minden követhetőnél 16 fillér.
 Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, október 6.

A bitófák alól.

A sáncokon innét, az akasztófák gyökerénél halottak járnak. Halottak, a kiknek egy évben egyszer van éjféli. Sirokat bontó, csontokat keltő, láthatatlan éjféli.

Katonás némasággal üdvözlük egymást a fehér hadvezérek. A hogyan könytelenül nézték, várták, hogy a szemük láttára fojtogató halál sorja rájuk kerül: a halott-arcukon se látszik megindultság.

Csak az egyiknek szeméből, a fénytelen, kialudt szemekből buggyannak könnyek.

— Damjanich tábornok, te sirsz?

Az óriás, a vaslelkű tábornok sir. Ágyuk aratásán, haldoklók nyögésén nem indult meg. A maga sebeire föl se szisszent. A csatában eltörött a lába: nem fájlalta.

— Sirok. Az élet kapuján elhagyott minden szenvedés. De valami velem maradt.

A tábornokok körül-ülük, akár valaha, a haditanácskozásokban.

— Fáj, szorít a hurok. A nyakam porrá lett, a kötél ronggyá mállott. De most is fojtogat. Csak egy ilyen fájdalom volt még. A szép Charlotte Corday-é, a forradalmár leányé. Mikor lefejezték, a pribék arculütötte a lány halott fejét. És a halott arc elpirult. Fáj az az arculütés.

Aztán folytatja, szenvedéstől izzó hangon.

— Pedig a derék hóhér olyan gyöngéden, jólelkűen bánt velem. Milyen engedelmesen fogadott szót, a mikor arra kértem: vigyázzon a szakállamra. A szép szakállat jobban sajnálta, mint a gazdája azt, a ki ezt a szakállat viselte. De arról a pribék nem tehet, hogy a kötél a siron túl is gyötör, újra és újra gyilkol.

A többiek, mintha nem értenék.

— Igen; és érzem, hogy sokáig fog még szorítani. A míg ebben az országban egyetlen embernek tilos lesz a nevünket emlegetni. A míg a véreinkből lett katonáknak árulókat kell bennünk látni. A míg az országot kormányzó emberek, akik nekünk köszönhetik, hogy ma hatalmat viselhetnek, ide nem jönnek s föl nem oldoznak a szegyénytől. Addig egyre hurkol, kinez, mar, bánt a hideg kenderkötél.

Viaszfehér halott-arcokon vörös fény gyuladt ki. A haragnak, vagy a fájdalomnak pirossága?

— Ez idén újra nem jönnek ide. Pedig a Kormányzó fia is közöttük van.

Ezt az egyik tábornok mondta. János, az óriás vezér újra felpattant:

— Persze, hogy nem jönnek. A koponyáinkból lép-

csöket vertek; ezen a lépcsőn haladtak fölfelé a népszerűség útján. A mikor az utolsó hágesórol elérték a biztos, nyugodt hatalmat: a titkos tanácsosi csattos cipővel fölruzták a csont-piramist. Most mások használják hágesóul a híresség, aztán a hatalom felé. Gyönyörű szerep, a melyre jutottunk.

Békésebb hang szólt közbe:

— Nem szabad így vened a dolgot, generális. A kormányférfiu, aki az ország gondját viseli, nem követheti a szive érzését. Nem bocsáthatja utnak a lelkéből kiáradozó kegyeletet, nehogy a céljaiban megzavarja.

És miután az indulatos tábornok nem szakította félbe, folytatta:

— Nem olvastátok? Ők nyugalmat, békét, csöndet akarnak teremteni az országban. Megegyeznek Ausztriával: ez az egyetlen mód. És a mikor ők az osztrák kormányfővel a megegyezés vásznát szövök: nem foglalkozhatnak velünk, a kik az osztrák hadakat olyan ambícióval irtottuk. Ne forrjon benned a vér. Szívesen ünnepelne a kormány, csak hogy ez nem lenne ma rá célszerű...

— Célszerű? — mondja Damjanich. — Ez a szó kimaradt a mi szótárunkból. Nem gondoltunk arra a célszerűsége, a mely azt keresi, a mi magunknak jó. Ha én azt néztem volna, mi rám a célszerű: talán hadtestparancsnokként öregedtem volna meg és Grácban, a gesztenyés alléén ért volna a végelgyengülés. Te, Kiss Ernő, szépen visszavonultál volna torontáli jószágodra és politizáló kényelemben nézhettél volna a dolgok folyását. Leiningen, belőled főispán lehetett volna valamelyik erdélyi vármegyében, ha praktikusabban tudsz gondolkodni. És ti többiek... mennyivel másként jártok, ha a célszerűség által vezetettitek magatokat, s nem lóttok-futtok a halál után, bitófa elébe!...

Kis pihenőt tartott.

— Es a Kormányzó: mért akarta olyan nagyon a függetlenséget? Nem lett volna neki is kényelmesebb, nyugodtabb, több élvezetet biztosító, ha Ausztriával megegyezik? A kényes pontokat, a mikben nem tudott volna megegyezni, kikapcsolhatta, elodázhatta, vagy eljunktimozhatta volna. Mért nem gondolt ő is a mindenáron való megegyezésre, békecsinálásra?

— A szegény parasztok! — folytatta. — Hát nem lett volna okosabb, ha nem állanak a meglyukgattott ezredkebe, s nem döfetik magukat sorra a kozák pikáktól. Mit izgatta őket a szabadság! Azt kellett volna nézni, a mi nekik jó, kényelmes, hasznos. Milyen

kár, hogy nem hatvan évvel később és nem minisztereknek születtek!

A kukoricások táján előre küldte vörös fényét a föld tulsó felén járó nap.

— Csöndesen, vértanuk! Ne fakadjon ki a mi önző panaszunk a hat lábnyi mélyből, a miért a miniszterek nem jöttek. Ne zavarjuk a kiegyezésüket. Hatvan esztendő előtt megpróbáltuk szabaddá tenni az országot. Nem sikerült. Az életünk volt a birságpénze ennek a rossz kísérletezésnek. Ne érjen új vád bennünket; ne szegjük a lehetőségét, hogy az ország továbbra is békés, nyugodt rab maradjon. Ilyen szent célért mindenkinek áldozatot kell hozni. Viseljük mi is tovább a hurkot, ha még annyira fáj is...

Ez a nem hallott, tanuja-ninesen kísértet-beszéd esett meg az akasztófák gyökerénél.

A közöskonyha megalakult.

Megválasztották a tisztikart.

A működés megkezdése.

— Az Aradi Hözlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Az aradi közöskonyha szövetségét ma délután megalakult. Hosszas és fáradhatatlan akció előzte meg ezt az eredményt, amelyből részt kér magának az Aradi Hözlöny is, mint amely elsőnek adott impulzust az eszme megvalósítására. Eredményes és dicsőreget érdemlő munkát végzett a megalakulás körül az aradi tisztviselőegylet is, amelynek elnöke, *Kosinszky Viktor* igen sokat fáradozott a siker érdekében, amiben segítségére volt *Botka István* pénzügyi titkár is páratlan agilitásával és készségével. A megalakulás részleteiről a következőket jelenthetjük:

Ma délután tartotta meg alakuló közgyűlését a városháza kistermében az aradi közöskonyha szövetségét. A gyűlést *Botka István*, a végrehajtó-bizottság elnöke nyitotta meg. Ezt megelőzőleg a belépési nyilatkozatokat írták alá. Ezután a közgyűlésen jelenlevők megalakultnak mondták ki a szövetséget, s hozzáfogtak a választások megejtéséhez. A tisztikar a következőképp alakult meg:

Elnök lett *Botka István* pénzügyi titkár, helyettes elnök *Éber Nándor* dr. máv. szám-tiszt, titkár *Kalmár Lajos* pénzügyi segédtitkár, a választmány tagjai lettek: *Kulcsár István* pénzügyi számellenőr, *Ribiczai Ferenc* törvénytudó bíró, *Székely Károly* acsev. hivatalnok, *Vass István* dr. máv. fogalmazó és *Sófalvi Györgyné*. Pétagok: *Balázs Kálmán* vaggongyári tisztviselő és *Barsy Aurél* sóhivatali ellenőr. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: *Kohányi Róbert* nyug. pénzügyi tanácsos, *Miskovits István* sótárnok, *Horváth János* és *Cserákai Márton* igazgató-tanító.

A választások után *Botka István* a maga és tisztviselő társai nevében megköszönte a közgyűlés bizalmát s további tárgy hiányában berekesztette a gyűlést.

A közöskonyha szövetségétbe való további jelentkezéseket *Botka István*nál kell e hó 15 ig bejelenteni. Mintán a közöskonyha november 1-én már megkezdte működését s mivel az elnökség kellő időben intézkedni akar egy esetleg szükségessé váló második konyha felállítására iránt: ezúton is kéri a közönséget, hogy belépési szándékát e hó 15 ig okvetlenül jelentse be.

A további teendők elintézése felől a választmány legközelebbi ülésén fog határozni. Ekkor kötik meg a szerződést a gárdával és konyha személyzettel, valamint a szállítókkal is. Kellő helyiségről is a választmány gondoskodik, olyanformán, hogy a tagok számára mérten egy-egy tagcsoporthoz konyhája a leginkább hozzáférhető helyen helyeztessék el.

A gyásznapi.

Az ünnepség sorrendje.

— Az Aradi Hözlöny tudósítójától. —

Arad, október 5

A kegyeletes megemlékezés ünnepi hangulatot lop a szívekbe, az egész ország hazafias polgársága Arad felé fordul holnap, hogy erőt és lelkesedést merítsen a vértanuk példájából. A bitófák körül glória ragyog, a nemzeti gyászból nemzeti ünnep lett. És az aradi tizenhárom nemes emlékének megünneplésében vezet a város hazafias közönsége, mely lelkében a hazaszeretet tüzevel únaepel holnap.

Az ünnepség előkészületeiről a következőkben tudósítunk:

(A program.)

Az ünneprendező bizottság elnöksége a következő meghívást bocsátotta ki:

A mai nemzeti gyászünnepségekre Arad város és Aradmegye összes köz- és magán hivatalok tisztviselőit, valamennyi testület, egyesület tagjait az összes iskolák tanárait, tanítóit, a tanulóifjúságot és Aradvárosának minden polgárát, tisztelettel meghívja a nemzeti ünnepségeket rendező bizottság elnöksége.

Október 6-án reggel 9 órakor a hatóságok a különböző küldöttek és a tanulók a városháza előtti téren gyülekeznek, ahonnan *Návay Lajos* képviselőházi elnök és *Károlyi Gyula* gróf főispán vezetése mellett a menet a vértanuk szobra elé vonul. Mikor a szobornál az ünnepély befejeződik, a közönség a vesztőhelyre zárandokol. A képviselőház és a kormány koszoruját itt is *Návay Lajos* alelnök és *Károlyi Gyula* gróf főispán helyezik el.

Návay Lajos a képviselőház alelnöke október 6-án reggel 8 órakor érkezik Aradra. A volt Varjassy Lajos polgármester és *Kovács Vince*, a rendező bizottság elnöke fogadják. *Návay* megérkezése után a városháza előtti terepre megy, hogy a felvonulásban résztvegyen. Az országos függetlenségi és 48-as párt is lerózza a vértanuk emléke iránt érzett kegyeletét. Az országos párt koszoruját *Barabás Béla* dr., a párt alelnöke helyezi a szoborra. A magyar tudományegyetem ifjúsága nevében *Váci József*, a menza elnöke beszél. A kőegyházi polgárság is nagyobb küldöttséggel vesz részt az ünnepélyen. A piskii 300 főből álló küldöttség *Máté János* műhelyfőnök vezetése mellett ma reggel érkezik Aradra. Ugy a piskii, valamint az aradi vaggongyárnak 500 munkása saját zenekarokkal és zászlókkal jelennek meg.

(A koszorúk.)

Az idei október 6-iki gyászünnepély alkalmával a kormány az eddigi szokástól eltérőleg olyan kivételt tett az aradi vértanuk szobrára helyezendő koszoru ügyében, mely a vidéki ipari és kereskedelmi érdekeltség teljes megelégedését fogja kiváltani. Eddig ugyanis minden esztendőben a kormány Budapesten rendelte meg a koszoruját és úgy küldötte le Aradra a vértanuk szobrára. Az idén azonban ettől a szokástól eltérőleg Aradon és pedig *Keller Gyula* jóhírnevű műkertészében rendelte meg a kormány a koszorut, amelyet a cég *Károlyi Gyula* gróf főispán utasítási szerint nagy gondnal és izléssel állít össze. A koszoru széles nemzetiszínű szalagján a következő felírás lesz: „A magy. kir. kormány — A vértanuk emlékének.” A holnapi gyásznapi egyéniránt *Keller Gyula* műkertészében még a következők rendelték meg koszorúikat: Aradmegye közönsége, Aradmegyei függetlenségi párt, Aradváros közönsége, Aradi függetlenségi és 48-as párt, Vasutas szövetség, Aradi nemzeti színház, Ujszentannai magyar nyelvtanító egyesület, Polgári iskolai tanárjelöltek, Aradi főgimnázium Peőfi önképzőköre, Aradi áll.

Oktober hatodika

az aradi várban

Egy öreg honvéd emlékei,

Az aradi gyász napjainak emléke kitörölhetetlen nyomonmal vésődött a lelkünkbe azoknak a dicső szabadságharcosoknak, kik a rettentő nemzeti katasztrófa, a vértanuk kivégzése idejében mint hadi foglyok, az aradi vár lakói voltak. E hősök egyike ma fehérfejű szelíd aggastyán, valamikor a szolnoki, a piskii csata rettentetlen katonája, nagyváradi öreg honvéd rendkívül érdekes visszaemlékezéseket mondott el nekünk a vértanukról. Az ősz szabadságharcos visszaemlékezését, mely sok új, ismeretlen momentumot vet napvilágra, itt közöljük.

Oktober 4-én többen magyar hadifoglyok az aradi vár kávécsarnokában időztünk. Egyszer, késő délutánra járhatott az idő, betoppant közénk egy osztrák őrnagy. Azok közül a úsztek közül való, akik rokonszenveztek velünk, akik bajtársi érzéssel néztek a szabadságért küzdő ellenségre. A törzstisz ujjongva integetett felénk:

— Meine Herren, gratuliere!

Körülfogtuk az őrnagyot, aki látható öröm-

mel beszélt el, hogy a tábornokok számára megjött az amnesztia. Saját szemével olvasta a törzshadbírónál. Holnap, holnapután kihirdetik.

— Örvendek — mondotta, hogy én lehetek az első, ki önöknek ezt a hírt meghoztam.

Képzhetők a mi örömünk, boldog meglepetésünk. Egyszerre szétrebbent a társaság. Ki jobbra — ki balra. Siettünk szomorú sánckainkba, hogy az örvendetes hírt közöljük fogolytársainkkal. S a megkönnyebbülés e perceiben kipirult arccal futott hozzánk egy fogolytársunk, a kifóhadnagy volt a *Dembinszky* hadtestében. Jött a kazamatához és kiáltozott:

— Csened! Nagy esetet mondok!

Mi mosolyogtunk. Mindegyikünk az amnesztia híret vélté más forrás után hallani. Azonban a főhadnagy arca nem ezt árulta el. Szomorúan szólt:

— Az előbb együtt voltunk többen a *Granátos* kocsmában. Belépett egy új vendég, tisztisapka a fején, s helyet foglalt az asztalunknál. Mi tovább beszélgettünk, s egyszerre csak a kocsmáros sug valamit *Fekete* hadnagy fülébe. Nemsokára megtudtuk, hogy a tisztisapka vendég a temesvári bakó.

Aztán elbeszélte a főhadnagy, hogy minden tétovázás nélkül kidobták a szörnyű idegent a társaságból. Most már tudtuk, hogy nagy dolognak kellett történni.

Este már a porkolábok elmondták, hogy a tábornokok felett holnap reggel kilenckor hirdetik ki az ítéletet. Nem beszéltem el, nem is

lehet azt elbeszélni, milyen éjszakát töltöttünk mi a sánckban.

De elkövetkezett október 5-ike. A főrség előtt levő tér katonákkal és foglyokkal volt tömve. Elverte a kilencet s a hadbírák és örök kíséretében megjelentek tábornokaink. A főrség fegyverben állott.

Az ítéletet felolvasták. A hadbíró kettétörte a fekete pálcát és a tábornokok lába elé vetette. A dobok idekint, ahol én is állottam, megpendültek. Az elitelteteket visszavezették, s most már kettős őrizet alatt külön-külön szobában helyezték el őket. Csak annyit engedtek meg nekik, hogy utolsó látogatásokat fogadhassanak.

Mi pedig nagy dolgon törtünk a fejünket. Az forrt az agyunkban, hogy a tábornokokat meg kell szabadítanunk. Az aradi várórság akkor egy zászlóalj gyalogságon kívül csekély számú tüzérségből állott. A városban két zászlóalj feküdt. Mi foglyok hétszázán felül voltunk. Egyik bajtársunk terve szerint az lett volna a feladatunk, hogy egyszerre, egyidőben rohanjunk meg a főrséget, a laktanyát és a kapuórséget. Ezeket lefegyverezve magunknak fegyvert szerzünk, s a tábornokokat megszabadítva velük a török határig vergődjünk. Ha ez nem sikerülne, dicsőséges nyílt harcban veszünk el mind együtt.

A terv kivihető lett volna. Annyi lelkes halálraszánt fiatal élet! Azonban hasztalan volt a tűz, a biztatás. A foglyok nagy része lehetetlennek tartotta, hogy a kimondott ítéletet

tanítóképző ifjusága, Aradi polg. fluiskola, Az aradi egy 6: kétfogatu bérkocsi ipartársulat.

A Schweffer-cég is számos gyönyörű koszorut készített a vértanuk szobrára. A koszoruk feliratai a következők: Az aradvárosi felső kereskedelmi iskola ifjusága — A nemzet vértanuinak. A vértanuknak — Az aradi áll. fő-reáliskola ifjusága. Az áll. felsőbb leányiskola — kegyelote jeléül. Az aradi Rákóczi-társaság — a vértanuk emlékének. A vértanuk emlékére — a székelek. A halhatatlan hősök emlékének — a székelek.

Az Acsev. fizetésrendezése.

Elkészítették a tervezetet.

Október 20-án dönt az igazgatóság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

A Magyar vasutasok országos szövetségének remrégiben tartott közgyűlésén Batthyány Tivadar gróf elnök beszámolván a magánvasutak fizetésrendezési készségről, az Arad-csanádi egyesült vasutak ra vonatkozólag elmondotta, hogy igazgatóságuk részéről ígéretet kapott a kérdésnek a legnagyobb jóindulattal való elintézésére. Azóta a szövetség aradi körületének hivatalos lapja is egyik közleményében megírta, hogy az Acsev. fizetésrendezése ez év november 1-én meglesz s a rendezés mérve minden fokozatban megegyezik majd a Máv. fizetésjavításával.

Az Acsev-alkalmazottak javadalmainak szabályozása megbízható forrásból szerzett értesülésünk szerint a napokban ismét előhaladottabb és pozitívabb stádiumba jutott, amennyiben már a fizetésjavítás egész tervezetével is elkészültek. E tervezet értelmében az arad-csanádi vasutak személyzete ugyanolyan javadalmazásban részesül, mint a magyar államvasutaké s az új lakbér-szabályzat is a Máv. éval azonos alapon dolgoztatott ki.

A terjedelmes fizetésrendezési és lakbér-szabályzati javaslatokat már megszövegezték, úgy, hogy még e hónap folyamán az igazgatóság elé terjeszthetők. Az igazgatóság előreláthatólag október 20-án tartandó ülésén tárgyalja le és hagyja jóvá a javaslatokat, hogy az alkalmazottak

végrehajtsák. Az volt a közhit, hogy a halál-félelem kiállása lesz az elítéltek büntetése, s az utolsó percben hozzák meg számukra a kegyelmet.

Ha így történt volna! . . .

Hatodikán reggel kilenc órakor aztán megindult a gyászmanet. A kötélre ítélték: Pöntenberg, Vécsey, Aulich, Laner, Leiningen, Nagy Sándor, Török, Damjanich és Knezich az alsó kapun, a golyóra ítélték pedig: Kiss, Dessewffy, Schweidel és Lázár a felső kapun vonultak ki a sűrű őrség között a várból.

A lelünk egész valónkon átérezte velünk a gyászmanet lépteit. Mindenikünk kezében az óra. Lestük a percek, a másodpercek. A vár környékét teljesen ismertük.

— Most még száz lépésnyire lehetnek a vesztőhelytől, — sóhajtott fel egyikünk.

— Még ötven lépés.

Csönd. A lélekzetvétel se hallik.

— Most ott lehetnek, — mondja egy genie kapitány. — Ha öt perc alatt lövést nem hallunk, meg van a kegyelem. Egy, kettő, három, négy, öt . . .

Semmi zaj. Végtelen csönd.

— Meg vannak mentve! — kiált föl bajtársunk.

Az öröm már kitörőfélben volt, amidőn egyszerre a rémület minden borzalma torzította el arcunkat. A hatodik percben dörrentek meg a gyilkos fegyverek . . .

november 1-én már a lényegesen javított fizetéseiket vehessék föl.

Az illetmény-szabályozás gyors keresztvitelében jelentős érdeme van Fábry Sándor dr. vezérigazgatónak, aki maga is évtizedeket töltvén a tisztviselői-pályán, nagyon jól ismeri azokat a megélhetési nehézségeket, amelyekkel a hivatalnoki karnak meg kell küzdenie és ezért valahányszor tisztviselői érdekeiről van szó, teljes kollegiálitással fáradozik személyzete javának előmozdításán.

TÁVIRATOK.

Kiutasított pártvezér.

Páris, okt. 5. Pablo Iglesias spanyol pártvezért, aki Párisba utazott, hogy ma este előadást tartson a marokkói spanyol-francia expedícióról, ma délelőtt kiutasították. Iglesias este utazott vissza Spanyolországba. Kivüle még három más spanyolt, és pedig Kuente igazgatót, Kanales és Iglesias kereskedőket kiutasították.

A véres nap.

★

Egykori laptudósítások.

Arad, október 5.

A hazai és külföldi históriás kibeszélte magát a maga őszinte, vagy ellenséges szempontjai szerint az októberi vértanuk szégyenletes és jóvátehetetlen kivégzetéséről. Most jön azonban a főtanu, a kor riportere, — osztrák köntösbe bujtatva, hogy ő is elmondja a magáét ezekről a borzasztó és rettenetes eseményekről. Célzatosan, gyűlölködve és nem egyszerű rágalmazó módon beszél, de kit bántanak ma ezek a piszkolódások?! Egy csodálatos és a mi szívünkhöz elszakíthatatlanul odakapcsolt fényes korszaknak históriai dokumentumai ma már ezek a riporteri jelentések is, melyek osztrák kézből valók — osztrák kézből valók — osztrák hirlap számára, mivel Magyarországon 1849 október havában Haynau jóvoltából magyar hirlap egyetlen egy sem jelenhetett meg.

Történetírásunk eddig figyelmen kívül hagyta ezeket a hirlapi tudósításokat, holott gazdag és értékes anyag van felhalmozva bennük. De nemcsak a bécsi lapokban, hanem sokkal inkább a francia, olasz, angol, spanyol és a németbirodalmi lapokban, melyek a szabadságharcunk minden mozzanatáról kitűnően értesítették közönségüket. A bécsi lapok magatartása azonban valamennyi között a legvadabb és mondhatni legbarbárabb volt. Ezek még a kivégzések után sem állottak magasabb morálról, az összesség érdekeiről olyan értelemben beszélni, hogy a magasabb szempontok kényszerítő szükségességével magyarázzák a világhistóriában példátlanul álló brutális és embertelen gyilkosságokat.

1849 október havában folytak le ezek a szégyenletes s elkövetőikre felebbezhetetlenül megbecstelenítő bestialitások, miknek áldozata lett száz és száz olyan kiválóság kiknek emléke kitörölhetetlenül benne él örök időnkig a magyarság szívében. Az egykoru hirlapi tudósításoknak főbb jelentéseit közöljük ezuttal az októberi áldozatok kiválóbb alakjairól. Megjegyezzük, hogy e tudósításokat a magyarellenes Wiener Abend Courier, az Oesterreichischer Courier és a Constitutionelle Blatt közlései alapján állítottuk egybe.

Gróf Batthyány Lajos kivégzése.

Pestről írják: A tegnapi nap folyamán általános elrémülésre az a hír terjedt el, hogy

gróf Batthyány Lajos, volt magyar miniszterelnök kötél általi halálra ítéltetett és kivégeztetett. Ezen, kissé meglepő ítéletet (hivatalos értesítés hiányában) azzal magyarázhatjuk meg, hogy a gróf éppen egy évvel ezelőtt Latour hadügyminiszter halálának előidézésében erősen kompromittálva volt. Csakugyan ma reggel minden előkészület meg volt téve a kivégzéshez az Újépület mellett levő régi fatelepen (Holtzplatz), midőn váratlanul a már kivonult csapatok ismét bevonultak és az akasztófa ismét elhordattott. Pillanat alatt az a hír terjedt el, hogy a gróf öngyilkosságot követett el. Sebe nem életveszélyes, de mégis súlyos természetű, minél fogva a kivégzést felgyógyulásáig és annak ki-puhatólásáig, hogy miként jutott fegyverhez, felfüggesztették. Eközben hitelt érdemlő forrásból hallom, hogy nevezettnek megkegyelmeztek. Hogy miként és milyen módzatok mellett, később fog a hivatalos haditörvényszék által tudtul adatni. A vesztőhelyet, mint hasonló alkalmakor mindig, sok nézőközönség állotta körül. Fájdalmasan érintett azonban, hogy az emberek, kik különben a műveltebb osztályhoz tartoznak, erőmegfeszítéssel is törekedtek az akasztófa közelébe jutni, hogy közvetlen-közlelől élvezhessenek egy pillanatot, mely minden jobbgondolkozásuak lelkében csak iszonyatot kelthet és azt az óhajt, hogy ilyen jelenetekről még beszélni se halljon.

(Weiner Ab. Courier Nr 84.)

— Magánértesülések jelentik, hogy gróf Batthyány Lajoson a kivégzés a nyakán levő seb miatt nem kötél, hanem golyó és por által fog végrehajtani.

— Pestről írják nekünk okt. 7-éről: Október 6-ikáról való első jelentésemet azzal kell egészítenem, hogy Batthyány tényleg öngyilkosságot követett el. Magához kérette gróf Károlyi ház káplánját, aki „született francia“, s rögtön ennek távozása után nyakán szurta magát. Ebből származott az a gyanu, hogy a nevezett pap hozta a fogolynak a fegyvert, s már el is fogták. Épp most hallatszik, hogy a gróf feleségét is elfogták azon gyanu miatt, hogy ő csempészte be férjének a tört.

(Wiener Ab. Courier No. 85.)

— A pesti kivégzésről meghizható kézből levélileg a következő részleteket kaptuk: Mitután Batthyány Lajos október 6-án megreggelizett, börtönörét pohár vizért küldte; ennek távollétében nyakán sebet ejtett kicsiny törrel, melynek markolata vésüzött munkáju és erősen aranyozott volt, azután ágytakarójába burkolózott. Mikor utolsó órája ütött, a börtönör, azt véelve, hogy alszik, fel akarta ébreszteni, de nem kapott tőle feleletet; mire a börtönör felhuzta a takarót és észrevette a véryomokat. Dr. Balassa, a Neugebäude egyik foglya és egy törzsorvos szolgáltak szükséges orvosi segélylyel. Batthyány délután összeszedte magát a vérvesztéséből és kivégzése 5 és 6 óra közt megtörtént, körülbelül ugyanazon órában, amelyben Latour egy évvel előbb áldozatul esett.

(Const. Blatt)

A tábornokok kivégzése.

— Aradról érkező hírek közelebbi részleteket hoznak a magyar felkelővezérek kivégeztéséről. A kivégzés rendkívüli néptömeg összejövele mellett október 6-án történt meg. A hadbíróság ítéletének híre gyorsan terjedt el több mértföldnyire a vidéken és nagyobb távolságból is becsődítette az embereket. A kivégzéshez tekintélyes számu csapattek voltak kivonulva. Még lovasság és tüzérség is, körülbelül 8000 számerőben. A tüzérség az aradi sáncokban töltött ágyuk mellett állott. Több elítéltet papok kísérték, egyesek azonban minden-

féle papi kíséretet visszautasítottak, ami különben szigorúan vallásos magyarok közt visszataszítást keltett. Halotti csend uralkodott a kivonulásnál. Az elítéltek közül néhányan az utolsó pillanatig szemtelen és kihívó modort tanúsítottak. *Damjanich*, ki, mint az utolsó egyike végeztetett ki, még gunyosan is nyilatkozott, hogy ő, aki mindig első között volt, miért legyen éppen itt az utolsó. Azok, kik lőpor és golyó által végeztettek ki, a nép által nem voltak láthatók, a többiek azonban több órán „rettenetesen elrettentő példaul“ közszemlére téve, a bitófán hagyták. A halotti csend, mely ezen aktusnál uralkodott, csak dobpergés által lett koronként megtörve. Hogy milyen különböző érzelmekkel oszlott szét a tömeg, ez csak nehezen állapítható meg, de reméljük, hogy olvasóinknak erről részletesebb adatokat fogunk közölni.

(Wiener Ab. Courier Nr. 89.)

Woroniecky, Giron és Avancour.

— Pestről írják nekünk október 20-ikáról: Néhány nap óta itt azt a hírt terjesztik, hogy az összes halálos ítéleteket felfüggesztik. Amit kívánnak és remélnek, azt könnyen elhiszik az emberek, nem csoda hát, hogy itt tegnap zavarba jöttek, mikor a délután folyamán egy ma történendő kivégzés híre terjedt el.

Sajnos, ez a hír megerősítést nyert és ma reggel kötél által kivégezték Woroniecky herceget, nagyon csinos, 23 éves ezredesét a lengyel dsidásoknak, J. Giront, aki azelőtt, destillátor volt, később a német légio alapítója és őrnagyja lett és Dembinski adjutánsát, Avancourt.

(Wiener Ab. Courier Nr. 96.)

Jeszenák és Csányi.

— A Woroniecky és társai kivégzésével egyidejűleg értesítenek a Jeszenák és Csányi felakasztásáról. Báró Jeszenák kormánybiztosnak jóindulatu és megnyerő külseje volt, míg Csányi miniszternek tekintete és magatartása egyaránt démonikus volt.

Ez utóbbi a kivégzés színterén még beszédet akart tartani, de a dobszó megakadályozta, a hóhér keze pedig pár perc múlva örök hallgatásba juttatta. Jeszenák az akasztófa alatt kiáltotta: „Éljen a magyar haza!“, utolsó óhaja az volt, hogy ő legyen az utolsó áldozat.

(Oest. Courier Nr. 96.)

Br. Perényi, Szacsavay és Csernus.

— Pestről írják nekünk okt. 24-én: Ma reggel 6 és 7 óra között a Holzplatzon, a Neugebäude mögött ismét három kivégzés történt kötél által. Jelen esetben ez a szomorú sors polgári állású egyéneket ért, még pedig 1. báró Perényi Zsigmondot, az egykori magyar felsőház elnökét, egy 70 esztendősen öregembert, 2. Szacsavay Imrét, a magyar képviselőház jegyzőjét, aki a felséges császári ház letételét kimondó oklevelet fogalmazta és aláírta, 3. Csernus N. N.-et (Manó), aki előbb címzetes udvari kamarai tanácsos, majd a rebellis kormányban buzgó és munkás híve volt. Mind a hárman nagyon bátran és nyugodtan haltak meg, egyedül Szacsavay látszott, hogy állandóan imádkozik, a másik ketten utolsó percük előtt is szitták cigarettájukat. Perényi állandóan jegyzett egy papírlapra. Közvetlenül utolsó útja előtt reggelijét kérte és látszólag jó étvágygyal fogyasztotta el: nem akarta, hogy megköttözzék, de bele kellett nyugodnia a kényszerűségbe. Csernus utolsó szavai állítólag ezek voltak: „Adieu szép világ!“

(Wiener Ab. Courier Nr. 100.)

Kommentárok.

A borzalmas gyilkosságok egyes bécsi, de leginkább a külföldi lapokban éles tiltakozáso-

kat provokáltak. Ekkor adta ki a következő cikket a bécsi Courier, melynek szelleme és intenciói azonban összes egyéb cikkeiben kifejezésre jutottak. Ime:

„Amint látszik, még tizenöt személyt fog a legközelebbi napokban ugyanaz a sors érni. Ha az emberbarátok szíve az igazságnak hozott ilyen áldozatok látásán vérzik is, ha a humanitás az ilyeneket szívesen meg nem történte tenné is, *politikai tekintetben mégsem lehet tagadni ezeknek szomorú szükségességét. A nyomort és szenvedést, melyet ezek az emberek az előbb patriarchális nyugalomban és békés egységben boldogul élő országra hoztak, egész közlelől kell megtekinteni, hogy méltatható legyen azon gonoszságnak iszonyu mértéke, melyet ezek egyedül fajgyűlölségből, nagyragyadszól és elbizakodottságból elkövettek. A külföldi lapok nagyhangon hirdetik a megbocsátást és amnesztiát, de nem látják az egykor oly virágzó városoknak, községeknek és városoknak számtalan romjait, az özvegyek és árvák légióit, kik hiába keresik drága övéiknek sirjait, hogy ott könyeiknek enyhítő folyása megeredjen és kétségbeesésük könnyebbüljön; mellettük állanak a bénák és a munkaképtelenek ezrei egész életükre szomorú nyomorra ítélve: a példátlan szükség, nyomor, százezrek éhezése, kik előbb jólétben éltek s most többekévesebbé koldusbotra jutottak; — ilyen és hasonló szerencsétlenek irányában ezek a filantropikus zsurnaliszták nem éreznek részvétet és szánalmat, emberbaráti érzelmüket csak arra a pár tucat emberre pazarolják, kik fenhéjazva mindezt a ki nem mondható nyomort okozták, azokra, kikről napnál világosabban bizonyos, hogy politikai ellenfeleiknek sokalta pazarabbul ajándékozták volna az akasztófa és guillotinet, mint most igaz bíráltnak nekik és nem gondolják meg, hogy végre is meg kell mutatni a világnak, hogy nem lehet oly könnyen rebelliót csinálni és százezreket végtelen pusztulásba taszítani.*

Valósággal *felléptető azonban a perfida*, melylyel egyes, még bécsi lapok is a tényeket feltüntetni fáradoznak. Ismerünk egy bécsi újságot, mely olvasóinak érzelmeit *egy kivégzett főúr mellett és a bírál ellen* törekedvén megnyerni, az előbbi nemes, tekintélyes, szeretetreméltó, erényes férfinak jellemzi, teli arisztokratikus nemeslelkűséggel és bátorsággal. Semmi ellenvetésünk nincs: da mortuis nil nisi bene, de miért nem alkalmazza ez a lap tételét a rebellesek törvénytelen bíróságától ártatlanul elítéltekre is.

Ugyanez az újság Zichy Ödön főurat, akif a rebellesek nyilvános bírósági gyilkosságot követtek el, mint kéjvadász és zsarnokoskodó korhelyt tünteti fel, bár ő nem kevésbé tartozott a magas arisztokráciához és hogy a nemes rebellesek elvetemült tettét még jobban szépítse, azt az épp oly abszurd, mint nevetséges állítást kockáztatja, hogy a szerencsétlen Zichyt azért akasztották fel, hogy a nép dühétől megmentsék.

Ebből látható, hogy az egyes lapok részéről a törvényes hatóságoktól elítélteknek szentelt részvétet nem lehet szó nélkül hagyni; ezek a lapok politikai pártfeleik iránt nagylelkűek és emberbarátok, de kérlelhetetlenül szigorúak és kegyetlenek azok iránt, kik esküjüket meg nem szegve, az ősi uralkodóház kötelel hűségben megmaradnak és nem vetik magukat a hűtlen lázadás és anarchia karjaiba.

(Wiener Ab. Courier.)

A leharapott hüvelykujj.

Vérengző ószeres.

A megesonkitott lovag.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Ha az embereket a házalás nézőpontjából osztályozzuk, arra a meggyőződésre jutunk, hogy vannak emberek, akik házalók, vannak, akik házalók voltak, vannak, akik házalók lesznek és végül vannak, akik se nem voltak, se nem lesznek házalók. A legutóbbi népszámlálás adatai szerint ez utóbbiak vannak legtöbben, bár nem megvetendő azok száma sem, kik a házalással jelenidejű kapcsolatban vannak.

A házalócéh helyzetét az utóbbi időben módfelett megnehezítették azok a táblák, melyek a hatalmas paloták előcsarnokaiban röviden arról regéltek, hogy a házalók érdekeit nem viseli szíven a nagyságos háziur. És ez ellen hiába tiltakoztak a házalók, a tilalom fennáll. A h-val kezdődő és é-vel végződő csatlakozás csak a kisebb házak udvarán hangozhatik el, hogy reményt öntsön ama csüggedő ifju lelkébe, ki pénzzel nem, ellenben egy rossz nadrággal, nemkülömben egy lyukas cipővel még rendelkezik. Ismételjük, hiába volt minden igyekezet, a házalás mestersége rohamos hanyatlásnak indult. Nem használt e visszafelődéssel szemben az sem, hogy a házalók a kor intő szavát megértve, a magyarosodás terére léptek és a handlé-é és bübájtalan dallamosságát az ó ó-ószeres különös hangzása váltotta fel. Nem használt bizony és nem is használt semmi. Sőt ártott, amint ezt az alábbi eset a napnál világosabban bizonyítja.

Steiner Adolf aradi házaló a magyarosodás lelkes apostola volt a házalás terén. Adonisz nem irigyelte volna tőle a férfiu szépségét, sem a hódító erőt, viszont ő is inkább az uraságoktól levetett ruhákra vágyakozott, mint női szempárok csábos mosolygására. És mégis megjárta. A nő lett az ő sorsa is, a nő, kit inkább kerülni igyekezett. És a magyarosodás átka üldözte őt a veszedelembé, amint ez az alábbiakból kiviláglik. Ime:

Egy szép napon betért egy földszintes házba Steiner Adolf és az őszinte meggyőződés hangján kezdett kiabálni:

— Ószeres, ószeres, ó ó ószeres!

Az udvarban ugyanekkor egy csinos leányka gyönyörködött a szeptemberi nap ra jogó sugaraiban. És a kis leányka őszinte felháborodással fakadt ki:

— Mit mond? Oh szeress! Hogy én magát szeressem? Maga, maga

Az oknyomozó történet majdan másképen állapítja meg az eset lefolyását, ma csak annyit tudhatunk, hogy e csufolásra kitört Steiner Adolfból az ősi keserűség. És megfélekedvén a kötelel udvariasságról, messze az illendőség határain túl aposztrófolta a női jóízűséggel védelmező leánykát. A leányka viszont bebizonyította, hogy ama bizonyos Xantippeval való rokonság nem mese és a dologból csinos perpatvar kerekedett.

Az Isten azonban lelkes védelmezőt küldött a leánynak Grubner Jakab kereskedőségét személyében. Steiner Adolfnak most már Grubner Jakabbal gyűlt meg a baja. Grubner egy hirtelen elhatározással odakapott, hol Steinernek bajusza fészkelt. És miután a száj felett fészkel a bajusz, Grubner hüvelykujja belecsuszott Steiner szájába. És mit tett Steiner? Leharapta Grubner hüvelykujját. Pont.

Azaz, hogy nem pont. A büntető perrendtartásnak is van köze a dologhoz. A bp. nek

nem mindegy, hogy mit csinál Grubner hüvelykujja. És megvédelmezi ezt a testrészt még Steiner Adolffal szemben is. Az aradi járásbírósgón felelt ma a hüvelykujjért Steiner Adolf. Helyesebben csak kérdezték, mert ő csak azt hajtogatta: Isten bizony, a Grubner kezdte. Az Uristen ugyan az éj és minden seregével együtt szavahihető tanu, de sajnos nem lehet beidézni. Ezért a járásbíró kénytelen volt beidézhető tanukról gondoskodni és így csak néhány nap múlva fog kiderülni, hogy mennyit ér testvérek között egy hüvelykujj fogházbüntetésre átszámítva.

A Viktória takarékpénztár és az amerikai románok.

A kivándoroltak segélyezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Amig a magyar kormány tétlenül nézi, hogy a magyar munkásnép Amerikába való kivándorlása egyre nagyobb méreteket ölt s hogy a kivándoroltak egy tekintélyes hányada a nyomor és inség minden borzasztóságát át-szenvedi a tengeren túl, addig a magyarországi románság segítő karokkal siet a maga kivándorolt véreinek támogatására. Így történik azután, hogy míg a magyar kivándorlók nagy része elvész a magyarság számára, addig a kivándorolt románokban ébren él a szülőföld szeretete s annak az összetartozandóságnak érzete, amely a román kerületek választásai alkalmából is minduntalan megnyilatkozik. A románság megtalálta azt az eszközt, amelyet a magyar kormány oly régóta nem tud, vagy nem akar megtalálni, vétkes figyelmetlenséggel nézve, hogy a magyar ezrek hogyan vesznek el örökre a magyar föld számára.

Az aradi Viktória takarékpénztár az az eszme, amely ismét elősegítője lesz a román szolidaritás megerősödésének. A Viktória takarékpénztár ugyanis a közelmúltban *amerikai osztályt* állított fel, amelyben számontartják azokat a román nemzetiségű kivándorlókat, akik a pénzügyi működésének területéről mennek ki Amerikába. Az amerikai osztálynak a tengeren túl majdnem minden nagyobb városban van megbízottja, aki által a kivándorló románoknak, amennyiben szükségük van rá, anyagi támogatást nyújt addig, amig az illető munkához jut. Szóval a takarékpénztár követi ügyfeleit Amerikában, a hónapok alá nyúl, ha erre szükség van s emellett nem feledkezik meg arról sem, hogy a nemzetiségi öntudatot ébrentartsa az Amerikába került románokban. Ez az eljárás üzleti szempontból első pillanatban kétes értékűnek tetszik ugyan, de a gyakorlat azt mutatja, hogy éppen a bank amerikai ügyfelei a legpontosabb fizetők.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársának alkalma volt az amerikai osztály működése felől beszélgetést folytatni Raicu Sebókkal, a Viktória takarékpénztár vezértitkárával, aki Oncu Miklós távollétében a pénzügyi ügyeit vezeti. Raicu Sebók a következőket mondotta:

— A magyar lapok teli vannak siránkozással, hogy a kivándorlás egyre nő. Én ebben nem látok semmi megdöbbentőt, sőt mondhatnám, hogy kedvező tünetnek itélem. Előttem áll az olaszországi példa: Olaszország pénzügyi megerősödése egyenesen onnan datálódik, hogy a 90-es évek óriási aránya kivándorlásai folytán amerikai pénz került az országba. A kivándoroltak keresetük megtakarított részét hazaküldték s később anyagilag megerősödvé, az amerikai

önérzet és a munkás kéz önbizalmával gazdagodva tértek haza. Ugyanez a helyzet fog előbb utóbb nálunk is beállni és éppen ezért egyáltalában nem tartom korlátozandónak a kivándorlást. Mi románok még elő is segítjük azt: amerikai osztályunk segíti a kivándorlókat, utánuk megy mindenfelé s mondhatom, alig vannak pontosabb ügyfeleink, mint éppen az amerikaiak. Amellett, hogy ez az eljárásunk üzletileg is előnyös, megtartjuk magunknak a kivándoroltakat úgy üzleti, mint politikai szempontból. Régi tapasztalat, hogy idővel a kivándoroltak legtöbbször hazatér, csupán az élethetetlen, életképtelen rész kallódik el odakünn. És ez az egészséges dolog. Természetes az is, hogy a magyar kivándorlók nagyobb százaléka vész el az ország számára, mert hiszen ezeket nem segíti, nem támogatja senki addig, amig talpra állhatnak.

Bűnnek tartom a feledés és megbocsátás hirdetését. Jól mondotta a függetlenségi eszme örök életű főpapja: Kossuth Lajos, hogy aki nem gyűlöli hazája ellenségét, az nem szereti hazáját. Gyűlölnünk kell azokat, kik 1849 október 6-án meggyilkolták szabadságharcunk hős országlanjait. Ez a gyűlölet nemesebb a szeretetnél is. Ez a gyűlölet lelkesít, buzdít a visszafizetésre. A visszafizetés napjának el kell jönnie, ha ágyudörgéses, szuronnyáporos péres zivatár után is. A visszafizetésnek, a szent bosszu állásnak napja lesz igazi ünnepe a csernák emlékezetének. Addig csak üres szavalat, ocsó cifraság az ünneplésünk. Szolgánép imáját nem hallgatja meg a szabadság Istene! Hát meddig alszunk, meddig türeink meg?!

Arad, 1907. október 5-én.

Nagy György dr.,
orsz. képviselő.

A székelyek.

Országos gyűlés Aradon

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Az aradi Székely Otthon által összehívott, az ország minden részéből összesereglett székelyek ma délután négy órakor tartották generális díszközgyűlésüket. A díszközgyűlés színhelye a városháza nagyterme volt, ahol már jóval négy óra előtt együtt voltak az aradi Székely Otthon vendégei. A város képviselőjében Varjassy Lajos polgármester jelent meg és több aradi egyesület is képviseltette magát. A karzatán nagyszámú hölgyközönség foglalt helyet, amely mindvégig érdeklődéssel kísérte a díszközgyűlés lefolyását. A generális díszközgyűlést négy órakor nyitotta meg Bedő Arpád dr., az Otthon elnöke, aki melegen üdvözölte a megjelenteket és díszelnökül Elekes Béla háromszékmezei főispánt ajánlotta, aki lelkes éljenzés közben foglalta el az elnöki széket és tartalmas beszédet mondott, amelyben élénken ecsetelte a székelység szomorú helyzetét. Majd Dávid Antal jegyző felolvasta a díszközgyűlésre kiküldött képviselők névsorát. Az ismertebb neveket a közgyűlés megéljenzte.

Azután Barabás Béla üdvözlő beszéde következett volna, de Barabás Kossuth Ferenc hívása folytán még tegnap Budapestre utazott és így a tárgysorozatnak ez a pontja elmaradt, amit a közgyűlés sajnálattal vett tudomásul.

A székelység helyzetével foglalkozó első előadást Sándor József, az Enke főtitkára tartotta, aki mélyrehatóan értekezett a határvidéki rendszernek, a székelység mai kulturájára

való hatásával. Az értékes előadást élénk tapsokkal honorálta a közgyűlés és elhatározta, hogy az értekezést kinyomatja. Sándor József nagyhatású, temperamentumos előadása után Sebess Dénes dr. igazságügyi miniszteri tanácsos, a székely kirendeltség központi ügyosztályának vezetője lépett az elnöki emelvényre és a „Földbirtokpolitika az erdélyi részeken” címen tartott magvas, magas színvonalon álló előadást, amelyet frenetikus tapsokkal és éljennel honoráltak. Elekes Béla díszelnök indítványára kimondta a közgyűlés, hogy Sebess előadását szintén kinyomatja.

Sebess Dénes előadásának érdekesebb részeit itt közöljük:

A székelykérdést, mint hazánk egyik égető közgazdasági és nemzetpolitikai kérdését, nem szabad elszigetelten különleges szempontból bírálunk.

Itt világáramlatok hatásait érezzük s legyünk tisztában azzal, hogy fajunk politikai és társadalmi felsőbbségét, fejlődésképeségét megzavarni akaró törekvésekkel szemben a nemzeti termelés minél szélesebb alapokra való helyezésével, annak minél tökéletesebbé való fejlesztésével kell küzdelembe szállani. A népjólét fokozása az érdekek megzavart harmóniájának helyreállítása a cél s erre a nemzet minden erejére, élelétására és főként értelmiségének bevonására van szükség.

Ha valaki bejárja ma Erdély folyam-völgyeit, vagy hegyi falvait: nemzetiségi különbség nélkül megdöbben a vidék, a falvak siri csendje. Enek nem csendül meg, nem visszhangzik a hegy a dolgozó fiatalság zajától, pusztá, kihalt a falu. Csak egyszer-kétszer elevenül meg, mikor összevegyülnek az öregek és gyermekek, hogy a fiatalságot, az erőt, a munkabírást az Amerika felé vivő vonathoz kísérjék. Erdély állomásain megszokott jelenség már a síró, lármázó tömeg, a bucsuzkodó távozók: azután csend lesz a faluban. Egy-egy szomorú arcú öreg legelteti kócmadzagra kötött marháját ott a kopár hegyoldalon, vagy völgyek szegényes viskói mellett. A csiki háromszéki havasok között, a kattogó gyár mellett izzadó napszámosban feltalálni véljük azok fiát, unokáját, kik mint primorok vagy lófők a szabadságharc küzdelmeiben vértük hullásával igyekeztek megtartani a hazának azt a földet, melyet a végzet Atilla óta rendelt számunkra. A másfél ezer éves otthon szeretete nem köti le Csaba nemzedékét, a föld tulajdona másé s ő világtájak felé szétszórva felejté ősi hagyományát. A kopott sár-viskók között bandukoló öreg oláh — talán az a felszabadult jobbágy, kinek a magyar haza Kossuth szavaira földet és szabadságot adott.

Mi történt itt azóta, hogy az érsemlyéni bölcs itt járt s hogy a szabadságharc nagy vívmányai áthatottak a politikai és társadalmi életet, mióta a törvény előtti egyenlőség, az önkormányzat, a gyülekezési jog, a sajtószabadság nagy elvei diadalmasok voltak?

Mi történt a paraszttal? minő átalakuláson ment a község keresztül? Ugy tetszik, mintha alapján megrendült volna, mint a feloszlott volna, vagy legalább annak indulna. Mintha csak a külső — nehezen elviselhető — kötelek artanak fenn kényszerrel az alaki összetartozóságot.

Miért történt az, hogy a tömegek politikai győzelme, mely nekik a szabadságot, testvériség és egyenlőség áldásait szerezte meg, megelégedést, jólétet, anyagi boldogulást nem eredményezett.

Azt látjuk itt is, amit világszerte, hogy a korlátlan és szabad verseny nyomása alatt mindinkább és inkább eltűnnek a kis és középteremelő erők és existenciák mint versenyképtelenek. Ami nagy termelővé nem tud emelkedni, az alá süllyed. A középosztály megszűnik termelő erővé lenni — vagy apró gazdaságokká morzsolódik össze — vagy a latifundium vagy a töke nyeli el. Toqueville mondja a Souveniben, hogy „azt beszélük, hogy a francia forradalom, miután befejezte művét, véget ért — és ime folytatódik”. Elérünk-e valaha oly társadalmi átalakulást, mely teljesebb, mint amilyen apáinknak kellett, vagy csupán — azon időnkint megszűnő — anarchia felé haladunk, mely

elaggott népek ismeretes és gyógyíthatlan betegségére?

A negyvennyolcadiki forradalom sem fejlődött be a gazdasági téren. A szabadság és egyenlőség sokszor torz ideákká váltak az életküzdelmekben s a gazdasági erők mérkőzése közben.

A negyvennyolcadiki szabadságharc emberi jogok kivívásával egyenlőséget teremtett, de a gazdasági erők élet-halál harcában az egyenlőtlenséggel állította szembe a szegényt és gazdagot. A paraszt magára maradt tökeszegénységével, tudatlanságával. A patriarchális családi élet helyébe keserű gyűlölet, gonosz szinlelés, vagy erkölcstelenség ütött tanyát.

A törvények labirintusában eligazodni képtelen a kis existencia támogató nélkül. Lehet számára a legtisztább humanitással megalkotott egyenlőség, ha például a háromnapos fizetést elrendelő váltó végzést nem érti meg, ha házáat, melyet nagyapjától örökölt, melyet magának tudott egy napon, azért veszik el tőle árverés útján, mert rosszhiszemű szomszédja a téves telekkönyvezést felhasználva, — azt valamelyik banknál megterhelte.

Egy marosszéki-somosdi székely embert az elmúlt évben kikérdeztem amerikai élményeiről. Miért ment el? miért vágyik vissza?

— Dolgozni sokat kell ott uram, nem is fizetnek olyan tulsokat, mint azt hirdetik. Másfél év alatt 800 forintot takarítottam meg igaz, de tizszer olyan nagy munkával mint idehaza. Hanem ha munkám elvégeztem, nem parancsolt velem senki többet. Nem kellett félve találgatnom a faluba jövő kocsi robogásáról, hogy a végrehajtó, ügyvéd, vagy szolgabíró-e. Nem zaklattak adóért, mert ott a szegény ember nem fizet semmit, nem kell ácsorognom sokszor nagy munkanapokon hetenkint különböző hivatalok előtt és még sem beszélt velem lenézőleg senki, hanem magával egyforma embernek tekintett.

Csikmegyében az idén egy napszámoknak négy-öt koronát is fizettek. A női cselédek soha nem remélt magas fizetéssel kerestetnek, de hiába. — Közös konyhák alakulnak rendre az országban, mert nincs házi cseléd. A munkások százazrei kelnek át évenként a tengeren túlra, megdrágítva itt a termelést, sokszor lehetetlenné téve a megélhetést az itthon maradtoknak. — Nagy paraszt családok — melyek erős patriarchális szövetsége alkotta a községi életet — feloszlottak. Egyik másik fiu elment a nagy világba, fákeres, rendőri lett; megvetőleg beszél otthon maradt öcsésével, ki irigykedve nézi a civilizáció áldásaiban részeseülő idősebb testvért, ki egy nap keres dorbézoló urakkal annyit, mint ő egy hónap alatt. A leány egyenesen behull az iszapba, anélkül, hogy sejtene, mikor házi-szöttek ruháját, bubos fejkötőjét uri ruhával cseréli ki. Mindenki utálja a falusi közösséget. Ha azután megjön a levél a távoli országból nagyitással és csillogó képekkel teli, százan esnek a még habozók gondolkodóba. Inkább ma, mint holnap, csak elinnét.

Hazánkban rövidesen a törvényhozás elé lesz terjesztve az új telepítési törvény, most lépett életbe a gazdasági munkaházak állami támogatásáról szóló törvény, melynek nemzet-politikai fontosságát kiemelni felesleges.

Sebes Dénes azzal végezte beszédét, hogy nem szabad mindent az államra bízni, hanem a társadalomnak is tenni kellene valamit a nép megmentésére. Utal arra, hogy a nemzetiségi pénzügyi intézetek a haszon nagy részét kulturális és népművelési célokra fordítják. Ezt nem látjuk a magyar pénzügyi intézeteknél. Nézete szerint csak erős társadalmi akcióval menthető meg a székely és a magyar köznép.

Ferenczy Géza dr. a nagyajtai kerület országgyűlési képviselőjének felolvasása következett, ezután a görög keleti vallásról és a székelységről. Az értékes előadást nagy tetszés kísérte. Bodó Albert dr. ismertette ezután azokat a célokat, amelyekért a székelység küzd. Ezt az előadást is megtapsolták. A közgyűlés végül Bedő Árpád dr. indítványára kimondta, hogy:

1. Abból a célból, hogy a veszélyeztetett vidékeken fennálló középiskolákban a környéken élő állami alkalmazottak és a

szétszórtan élő magyarság gyermekei, ifjúsága kiképzést nyerhessen, fölkéri a nagygyűlést a kormányt és más magyar egyesületeket, hogy az állami alkalmazottak és illetve a többi magyarság gyermekei részére a középiskolák mellé bennlakásokat, internátusokat állítsanak föl.

2. Ugyanezen célból fölkéri a gyűlést a kormányt, illetve az egyesületeket, hogy a veszélyeztetett vidékek városaiban és egyéb központjaiban minél több bennlakással egybekötött ipari szakiskolát és gazdasági iskolát állítsanak föl.

A díszközgyűlés berekesztése előtt Bedő Árpád dr. zajos heyeslések között köszönetet mondott a sajtó meleg támogatásáért, amely nagyban elősegítette az ünnepség sikerét.

Fekete gyász és sárga irigység: ez az, amit Magyarország eddig az osztrákoktól kapott. De amikor az osztrákok a legnagyobb gyászunkat okozták, olyan vértanúkat adtak nekünk, akikért nemcsak ők, de minden nemzet irigyelhet bennünket.

Nagy Sándor,
orsz. képviselő.

El, Afrikába!

Einmarschieren!

Riadalom Kisjenőn.

Arad, október 5.

Noha mindezeidig igen kevés szó esett a magyar afrikai konfliktusról, hitelt érdemlő kisjenői tudósítások még is arról tanuskodnak, hogy ez a konfliktus már kitört, sőt annyira elmergesedett, hogy az Afrikába való bemasírozás már küszöbön áll. A konfliktus okairól közelebbi adatokat egyelőre nem lehetett beszerezni, de valószínű, hogy a négeres sötét színezete szolgáltatott okot arra a mozgalomra, amely Afrika sürgős megszállását szükségessé tette. A konfliktus nyomán támadt harcias hangulatról alábbi tudósításunk számol be:

Az utóbbi napokban általános feltűnést keltett Kisjenő utcáin, hogy a 10—12 esztendő gyermekek között kiütött a nemzeti összetartozandóság érzése. A csemeték ugyanis állandóan nemzetiszín pántlikával díszített kalapokban jelentek meg az utcán s napról napra nőtt a pántlikás ifjak száma. Hogy mi okozta a hazafias érzés ilyen nagyarányú fellendülését, az valószínűleg az idők teljességéig sötét titok maradt volna, ha a tegnapi napon különös eset nem történik.

Tegnap ugyanis egy ál-anya állított be Hubai Pál dr.-hoz. Az ál-anyakai foglalkozás tudvalevőleg abban csucsosodik ki, hogy az állami gyermekmenhely a lelencgyermekeket kiadja gondozás végett a környékbeli asszonyoknak, akik tőlük telhetőleg igyekeznek a gyermekeknek a mamai állást betölteni. A szóbanforgó ál-anya tehát lelkenézve rontott be tegnap Hubai Pál dr.-hoz, aki az állami gyermekmenhely erdőhegyi orvosa. Az anya jött s pihegve szölt: — Baj van, doktor ur. A gyerek behívót kapott Afrika-országba.

— Hova?

— Afrika országba. Elviszik őt is, meg Jancsit is, meg Pistát is. Az isten akárhova tenné azokat a feketéket, hogy már a gyermekek se maradhatnak nyugton tőlük!

Hubai Pál kezdte a magyarázat után nem érteni a dolgot.

— Hát mit akarnak azok az istentől elrugaszkodott feketék? — kérdezte aggodalmasan.

— Ha én azt tudnám! Azt mondja a gyerek, hogy megjött a behívó, mert a feketék ellen kell menni. Vannak vagy harmincan, akik behívót kap-

tak. Ahány gyerek nemzetiszín pántlikát visel, az mind megy a feketék ellen. Holnap már indulnak is.

— Aztán merre mennek?

— Simánd felé, mert azt mondja a gyerek, hogy arra megy az út Afrika-országba.

Az ál-anya ezen kijelentéseiből nyilvánvalóvá lett, hogy az egyesült erdőhegy-kisjenői gyermekhad tényleg be akar masírozni Afrikába, valószínűleg azzal a szándékkal, hogy a négereseket a fekete bőrviseletért megfenyítse és mellesleg magyar gyarmatot alapítson. A vállalkozó nebulók vezére már harminc gyereket toborzott össze, akik valamennyien eimondták odahaza, hogy megkapták a behívót Afrikába. Az együgyű parasztszülők nagyrésze el is hitte a behívóról szóló mesét s a harminc gyerek már erősen készülődött az utra. Legtöbbjük felszerelte magát bicskával, késsel és hasonló, a hadviselésre föltöbb alkalmas szerszámmal, sőt akadt köztük olyan is, aki ellopta az apja revolverét. Kétségtelen, hogy így fellegyverkezve könnyű szerrel hódították volna meg Afrikát, ha közben ki nem derül a dolog és az ifjak hatalmas nyaklevelekben nem részesülnek.

A meghiusult gyarmatalapítási akció tervezői tehát Kisjenőn maradnak. Es ha Magyarországnak sohasem lesz Afrikában gyarmata, annak egyedüli oka Hubai Pál dr., akire ezoknál fogva bizonyára szemrehányó pillantást vet ezentúl a magyarság Géniusza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Gül-Baba, operette. Este: A z aranylakodalom, szimf. (Bérlét C.)
Hétfő: Az eszményi férj, szimf. (Bérlét A.)
Kedd: A sogaun, operette. (Bérlét B.)
Szerda: Nászinduló, szimf. Bemutató előadás. (Bérlét C.)
Csütörtök: Nászinduló, szimf. (Bérlét A.)
Péntek: Madarász, operette. (Bérlét B.)
Szombat: Madarász, operette. Bérlét C.)
Vasárnap: Délután: János vitéz, operette. Csókon szerzett vőlegény, vígjáték. (Bérlét A.)

Arad fölött a csillagok...

*Arad fölött a csillagok
Szomoruan reszkelnek;
Oda száll ma hulló könyve
A bus magyar nemzetnek.
Ott siratja, ott siratja
Vitézeit a haza...
Történetük föl van írva
Tizenhárom csillagra.*

*Olyan csillag egy se hull le,
Melyen hős lelkük ragyog!
Egük: a magyar szabadság,
S mint őrszemek laknak ott;
Hogy beborult s a hazát a
Viharoktól féltethik:
Ők lejjönnek s meglássátok,
Százszor hal meg mindegyik!*

Pap Zoltán.

* Bukow, a székelyek hóhéra. Izzó hazafias hangulat a nézőtéren, fokozott játszókodva a színpadon, ez volt a külső képe a mai előadásnak. A generális székelygyűlés tiszteletére hozták színre ezt a hazafias darabot, még pedig nagyon gondos, szép előadásban, úgy, hogy székely vendégeink egy szép színházi est emléket is magukkal viszik. A színészek igazi lelkesedéssel működtek a sikerért. Kállay Jolán, Kesztler, Kápolnay Juliska, Várnay, Hunyady, Mariházy és a kis Benkő Gizi mind nagy sikert arattak. Az előadás előtt Kesztler nagy hatással szavaltta Endrődy Sándor Tárogatóhang című költeményét. Az előadást végignézték többek között Sebes Dénes min. tanácsos, Ferenczy Sándor, Sümegi Vilmos, Barabás Béla orsz. képviselők és a székelygyűlés valamennyi részvevője. H. G.

* Beregi Oszkár sikere Berlinben. Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház volt tagja tudva-

levőleg a Deutscher Theaterhez szerződött. Tegnap volt Beregi első fellépése. Romeó szerepét játszotta és meleg, szívélyes fogadtatásban volt része. Beregi kezdetben erős elfogultsággal küzdött, később azonban belemelegedett szerepébe. Legerősebb hatása a legszenvedélyesebb jelenetekben volt. A közönség barátságos hangulatát nagyban elősegítette, hogy Beregi kiáltásán egyáltalán nem lehetett észrevenni, hogy a művész magyar színpadról jött. A publikum tüntető tetszésnyilvánításokkal üdvözölte az új berlini művészt.

* **Aradi művésznő sikere.** *Jávor* Arankának, az aradi származású tehetséges fiatal drámai művésznőnek, aki ez időszerint Nádasdy József színtársulatának tagja, szép sikere volt a napokban Orosházán. A Vasgyáros Claire-jében lépett föl, s az orosházi lapok rendkívül lelkes kritikákban emlékeznek meg erről a színházi estről. Az egyik ujság ezt írja:

Igy játszani csak az tud, aki egész szívét egész lelkét viszi a színpadra és szerepébe beleélve magát, életet tud önteni az alakított személybe. Jelenetről-jelenetre fokozódó hatással volt a közönségre. A párviadainál pedig egyenesen magát multa felül ez a kifogástalan alakító művészettel megáldott leány. Es ha organuma terjedelménél fogva nem is képes minden tekintetben kifejezni azt az érzést, mit szerepe néha megkívánna, játékbéli tudásával igyekszik azt minden egyes esetben pótolni és pedig nem siker nélkül. Idővel az ország első drámai művésznői között fogják még Jávort ünnepelni.

* **A vaskéz, mely könnyű mint a toll.** Tegnapelőtti számunkban közöltük Mascagni kritikáját *Kóciánról*, az e hó 13-án Aradon hangversenyző ifjú hegedűművészről. Mai számunkban folytatjuk és befejezzük a híres mester véleménynyilvánítását. Mascagni így folytatja: „Kezei olyanok, mint a vas és mégis oly könnyűek, mint a toll. Soha művész szebb, kiválóbb vonóérintést még nem produkált. Technikája pompás, nagyszerű: legértékesebb adományát azonban — lelke képezi. Játéka tele van temperamentummal, értelemmel. Mintegy beledobja magát munkájába és élő dologgá varázsolja azt. Zenéje beszél hozzád, kiált feléd. Regél neked a világ szépségéről, annak nagy szomorúságáról. Ha nem is bírod nyelvét, ha kezét sohasem érinted is, mégis megismered szívét és tudod hogy ismeri a tiedet. Amint én és nőm egymás mellett ülve, őt hallgattuk, Mascagniné asszony nagyon meg volt indulva. Könyök csillogtak szemében s reszketett egész testében, annyira meghatotta őt a játék varázslatos szépsége. Paganini „Concert“-ja mesteri volt. Szinte belekuszott az ember szívébe. Még sohasem hallottam e nagy számot ennél kiválóbb előadásban. Ismétlem, hogy *jobb volt Kubelíknál*, bármily nagy volt is az. Egy szoba foglalhatom össze kritikámat — *tökéletes* volt. De játszott még egy számot, mely nagy benyomást tett reám. Az a D'Abrozio-féle Canzonetta. Ah! ez is kiváló, gyönyörű volt. Milyen szívvel, lélekkel játszotta azt! Technikája ebben felülmúlhatatlan volt. Valósággal beszélt, énekelt hegedűjével, isteni volt. Sohasem töltöttem el ennél élvezetesebb estét. Ez a fiu — bár még igen fiatal — valóságos zseni és még fejlődni is fog. Óriási jövő vár reá. Neve élni fog a legnagyobb hegedűművészeké közt, akiket a világ ismert. Dicsőségére válik Chicagónak, hogy őt ily szívélyes, lelkes fogadtatásban részesítette.”

§ **A jogállam és az ügyvédi kongresszus.** Az október első napjaiban tartandó országos ügyvédi kongresszus alkalmából a *Jogállam* szerkesztői, dr. *Baumgarten* Nándor és dr. *Gyomai* Zsigmond budapesti ügyvédek alkalmi füzetet adtak ki, mely főleg az ügyvédi kérdésekkel foglalkozik. A fölötté érdekes és aktuális cikkek sorozatát *Szivák* Imre, a budapesti ügyvédi kamara elnökének tanulmánya nyitja meg a „magyar ügyvédség jövőjéről“. Az ügyvédi kérdéssel foglalkozik még *Pollák* Illés ügyvédnek „Vál uton“ című cikke. A polgári perrendtartásról dr. *Pap* József egyetemi tanár ír. A bírói kérdéssel is behatóan foglalkozik a *Jogállam* e füzeté. Első sorban *Greco*sák Károly kuriai bírótól közöl „A magyar bírói kar“ címmel kitünő értekezést. Ki kell még emelnünk a kiváló gonddal összeállított füzet tartalmából *Edvi* Illés Károly, a nagynevű büntetőjogász alapos tanulmányát „a büntetés feltételes felfüggesztéséről.“ Végül figyelmet érdemel dr. *Kiss* Géza nagyváradi jogakadémiai tanárnak „Szabad jog és szabad jogtudomány“ című nagyérdékű értekezése.

A füzet a rendesnél nagyobb tartalommal jelent meg és külön műmelléklet tartalmazza az országos ügyvédi kongresszus vezéralakjainak sikerült arcképeit. A *Jogállam* szerkesztői nagy elismerést érdemelnek a kiváló szakértelemmel összeállított füzet kiadásáért.

A Vince.

Ingyen szaladni, tenni-venni, — ha nem jár érte semmi, — biz'isten, senki sem szeret, — mivel ez gyenge élvezet. — De mikor jönnek a napok — amelyeknek emléke sok, — és ünnepe a férfi, nő, — olyankor ez a fő. — Szükség van mindig rendezőre, — gondoktól forrongó velőre, — kitünő hangra, fényes lábra — és kitartásra. — Róni az utcát véges végig — művészt dicsérni égig, — megnyerni őt egy szavallatra — ezernyi forintért vetve latba; — koszorut venni, olcsót s szépét, — hogy aki látja is. elképped; — puhítani minden résztvevőt — ez terheli a rendezőt. — Hol van ma férfi — aki érti, — hogy minderre szükség van, — nem is kicsit, hanem nagyon. — Hol van, ki verejtéke árán, — miként türelmes, szende bárány — szerez magának egyre dolgot — s ha sikerül a munka: boldog?

A Vince az — Esik, havaz, — vagy süt a nap meleg sugárral: — nincs reá riasztó hatással. — Huszonhárom kis éve már, — hogy Vince fut, hogy Vince jár, — tesz, vesz és rendez semmiért — a rendezéshez Vince ért! — Két év kell még hozzá csupán — és azután — megjubilálják majd a Vincét, — a rendezőknek legfőbb kincsét.

De hajn, sötét gond árnya nő, — ha majd ez ünnep napja jó. — A Vince jubilál, — s neki — az ünnepélyt ki rendezi? — Ki rendezi?

Az ál-építőmester.

Véres szerencsétlenség Draucon.

Beomlott ház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

A gondatlanságnak megint két emberélet esett áldozatul. Draucon történt a szerencsétlenség, amelyről az alábbi tudósítás számol be részletesen:

Egy jómódu drauci parasztgazda még a télen elhatározta, hogy házat építtet. Bejött Aradra és itt alkudozott az építőmesterekkel. Sorba járta mindegyiket, költségvetést és terveket kért és kapott is. De drágálta a költségeket és olcsóbb építőmester után nézett. Talált is egyet, aki olcsó pénzért vállalkozott a házépítésre. Megalkudtak és a nyáron megkezdték az építést.

Az építkezés aránylag gyorsan haladt, a napokban már teljesen tető alá került volna a ház. Ma délután a munkások ismét munkához láttak. Legnagyobb részük már az állványbontással volt elfoglalva, a háztetőn csak ketten dolgoztak, *Miga* Korjolan és *Rács* Pável. Serényen folyt a munka, a munkások még tréfálkoztak is.

Délután négy óra felé hirtelen erős keleti szélvihar támadt. Nagy őszi zivatart jeleztek az égen tornyosuló fekete felhők, a szabadban dolgozók a falusi emberek jó előérzetével siettek

hazafelé. Csak az építők munkások maradtak helyükön és folytatták a munkát.

Egyszerre csak egy erős szélroham nyomán hatalmas zuhanás és jajveszékélés zaja csődítette össze Drauc lakosságát. Néhány perc múlva az épülő ház körül volt a falu aprajánagyja és rémülettel látták, hogy az teljesen rombadott.

Az épület körül foglalatoskodó munkások szerencsére sértetlenül megmenekültek. Mikor az első rémületből magukhoz tértek, látták csak, hogy két társuk hiányzik. Azonnal keresésükre indultak, de már csak holttestüket találhatták meg a romok között, hol élettelenül heverték *Miga* Korjolan és *Rács* Pável.

A szomorú esetről azonnal telefonon jelentést tettek az aradi kir. ügyészségnek, mely nyomban elrendelte a vizsgálatot, hogy a szerencsétlenségért kit terhel felelősség. Az építőmester nevét a késő éjjeli órákig sem sikerült megállapítani, de a zavaros telefonjelentésekből kitűnik, hogy megint kontárt terhel a felelősség, mert az olcsó építőmester, csak állítólag az, igazolvány és képesítés nélkül látott a házépítéshez.

Ne felejtsük meg a vértanúk ünnepén arról, hogy a magyar história lapjai tele vannak vértanúk neveivel — de árulók neveivel is.

Arad, 1907. október 5-én.

Sebess Dénes,
min. tanácsos.

Október 10.

A betiltott felvonulás.

Nyolcezer levél.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 5.

A szocialisták október 10-iki munkabeszüntetésével kapcsolatosan, — amint arról már megemlékeztünk, — a főváros munkásai a parlament előtti tüntető felvonulással kapcsolatos népgyűlést akartak rendezni. E szándékukat azonban megakadályozta *Boda* Dezső, a fővárosi államrendőrség főkapitánya, aki nem vette tudomásul az országháza előtt való elvonulást. A főkapitány végzését a szocialisták megfélembtezték ugyan a belügyminiszterhez, de előreláthatólag kevés eredménnyel.

A szocialista pártvezetőség által október 10-ére tervezett felvonulás és népgyűlés ügyében a főkapitány a következő határozatot hozta:

Garbai Sándor és társai budapesti lakosok bejelentik, hogy a székesfőváros lakosságának egyrésze folyó évi október hó 10-én az általános választói jog ügyében felvonulást és népgyűlést rendez. Kéri a népgyűlésre vonatkozó bejelentés tudomásulvételét, illetve a felvonulásra a rendőrhatalom engedély megadását.

A benyújtott kérvényben foglalt terv szerint a menet a város különböző pontjain megjelölt gyülekező helyeken csoportosulva és a tervezetben megjelölt utcákon át zene szóval felvonulva csatlakozik a Tisza Kálmán térről reggel 9 órakor induló menethez, mely a Kenyérmező utcán, Rákóczi-uton, Erzsébet-, Teréz- és Lipót körutakon, Nádor utcán és az Országház-ternek a földmivélségi és igazságügyminiszterium előtti részen át, továbbá ismét a Nádor utcán, Arany János-utcán, Váci köruton, Andrássy és Aréna-uton a Városligetbe, az Arena mellett levő térre vonulva, ahol is az „1907. október tizedikének jelentősége és küzdelem a választói

jogért* napirenddel nyilvános gyűlést tartanak.

Ezen bejelentésnek a tervezett népgyűlés megtartására vonatkozó részét tudomásul veszem, a fentebb jelzett útvonalon való felvonulásra azonban a rendőrhatalom engedélyt nem adom meg. Így kellett határoznom azért, mert a képviselőház október 10-én délután ülést tart. Így ilyen nagyobb menetnek az Országház téren előreláthatólag órákon át tartó felvonulása a szabad közlekedést megakasztaná — a parlament tagjainak a képviselőházba való eljutását a legnagyobb mértékben megnehezítené, és mert a felvonulásban résztvevők által okozott zaj, lárma, zene a parlamenti tárgyalás nyugodt lefolyását egyenesen lehetetlenné tenné. Erről Garbai Sándor urat értesítem azzal, hogy ezen véghatározatom tizenöt napon belül a m. kir. belügyminiszter urhoz felelbezzhet. Budapest, 1907. október 5.

Boda Dezső dr. főkapitány.

A főkapitány betiltó végzését a szociáldemokrata párt meglehetősen a belügyminiszterhez.

A szociálisták egyik vezetője a betiltásról a következőket mondotta egy újságitárnak:

— A pártvezetőség hivatalosan még nem foglalkozott a főkapitány végzésével, de bizonyos, hogy nem fogja föl tragikusan, elmegy a menet a parlament előtt vagy sem, mert ez közömbös. Annyi bizonyos, hogy a nagyságos parlament bele fog sápadni a vörös csüörtöki demonstrációba.

Az újjászervezett szociáldemokraták október 10-ikét úgy fogják megünnepelni, hogy 8000 levelet küldenek az általános választói jog érdekében, 4000-et Wekerle Sándornak és 4000-et Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek.

Aradnak szülöttje, fia vagyok. Lehetnek e ma más helyen, mint itt, azon a téren, ahol emelkedik az aradi tizenhárom vértanu érce és hőbe alkotott emléke?

Én itt emlékezem, itt imádkozom és itt hajtom meg nemzetem küzdelembe került zászlaját. Jertek el ide velem, édes atyámfiai, e szent helyre. Járjuk körül ezt az emlékszobrot.

Nézzétek meg az „Ébredő szabadságot”, omiként a szolgáltság szétlépi láncait s a szabadság angyala világító fáklyával vezet ki a sötétségből.

Nézzétek meg a „Harcéhszűzét”, ezt az erőből duzzadó alakot, amint készül honának védelmére.

Nézzétek meg az „Áldozatkésztséget”, amint a női szív hozza meg áldozatát a haza oltárára.

És nézzétek meg a „Haldokló Harcost”, amint a küzdelemben agyongyötört honvéd kezéből veszik a zászló s a fájdalom keserűsége jelzi nemzetünk elnyomatását.

Egész története elevenedik meg szabadságharcunknak e képek látsánál, amelyeket alulról körülvesz a kivégzett tizenhárom tábornok érceöntött arcképe.

Boruljon le minden jó hazafi, minden lelkes honleány e szobor előtt s ha egy fűjő könnyet ejtett a kiszendedett hőök emlékére, akkor melje fel fejét s tekintsen a magashan koszorut tartó Hungária alakjára s érezze azt, hogy e koszoru áldással kíséri mindazok lépteit, akik a hazának e viszontagságos napjaiban becsületesen kiveszik részüket a nemzeti küzdelemből!

Emlékezzünk hálával, imádkozzunk szívből s dolgozzunk erős elhatározással, hogy méltó utódai lehessünk a vértanuhalált szenvedett nemzeti hőseinknek.

Barabás Béla,
ország. képviselő.

Megkötötték a kiegyezést.

★

A kiegyezést hosszas huzavona után megkötötték. Lényegesebb pontjai: a bankszabadalmat 1917-ig meghosszabbították, a kvótát pedig felemelték egy százalékkal.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 5.

Napokig tartó tárgyalások után végre ma megkötötték a kiegyezést, amely tudvalevőleg már régen készen is volt. A magyar kormány engedett, valószínűleg gyenge rekompenzációk árán. Bővebb részletekről egyelőre nincs hír, mert a két kormány tagjai s a tárgyalásokon levő államférfiak becsületszóval kötelezték magukat a titoktartásra.

Távirati tudósításunk:

Miért nehéz a helyzet?

A tegnapi napon szinte óráról-óráról rosszabbodott a helyzet, míg estére szinte teljesen baborult az ég azzal a kijelentéssel, hogy noha a kiegyezés mérlegénél tartanak már, megegyezni nem sikerült.

Ilyen előzmények után meglehetősen borús hangulatban gyülekeztek össze ma délelőtt a kiegyezési tárgyalásokon részt vevő férfiak. Egy osztrák államférfiu több hirlapíró előtt így nyilatkozott a helyzetről:

— Ha délután el is utazunk, még mindig marad egy kicsi reménysugár. Alkudozásokról van szó és az utolsó óra még nem jött el. A legtöbben most sötét színben látják a helyzetet, én sem tartom rózsásnak, de minden reményemet nem vesztettem el.

A képviselők között sokat beszélnek arról, hogy mi az oka tulajdonképpen a nehéz helyzetnek. Az általános vélemény az, hogy a nehézségek a függetlenségi párt ama csoportjára vezethetők vissza, amely a nemzeti bank jelszavával próbál most népszerűséget szerezni. A hatvanhetes politikusok azt haogoztatják, hogy ha a bankkérdés nincs is formálisan kikapcsolva — mint a katonai kérdés — azért az átmeneti kormányzás nem alkalmas ennek megvalósítására. Felemlítik azt is, hogy a függetlenségi párt, amelynek nagy többsége nincs tisztában számszerűen a bank-problémával, nem is vállalhatja azt a felelősséget, hogy megtartása miatt a kiegyezés meghiúsuljon.

Váljunk el.

Ma délelőtt 10 óra előtt az osztrák újságírók az Angol királynő szálló előtt várakoztak az ott lakó osztrák miniszterekre. Közöttük volt több magyar újságíró is, akik a függetlenségi pártnak fölfogását ismertették az osztrák kollégák előtt. Rövid idő múlva Koritowski osztrák pénzügyminiszter és megkérdezte az újságírók csoportjától, hogy miről van szó. A magyar újságírók erre elmondták, hogy a függetlenségi párt határozottan követeli az önálló magyar nemzeti bank föllállítását.

Koritowski erre megjegyezte:

— Ha az urak öngyilkosságot akarnak elkövetni... Különbben nálunk is nagy a kedv az önálló bank föllállítására.

A délelőtti találkozás.

A magyar kormány összes tagjai már reggel 9 órakor együtt voltak a miniszter-

elnöki palotában. Velük jöttek az érdekelt államtitkárok és szakreferensek. Először együttes megbeszélés folyt, majd tíz óra felé megnyílt a magyar minisztertanács, mely egy órán át, vagyis tizenegy óráig tartott.

Az osztrák miniszterek és szakreferensek tíz órakor gyűltek össze a magyar miniszterelnökség egy külön termében és félóráig tanácskoztak. 1/2 11 órakor érkezett Beck báró osztrák miniszterelnök és csatlakozott osztrák társaihoz, kikkel a magyar minisztertanács befejeztéig együtt dolgozott.

Tizenegy óra után találkoztak a magyarok és az osztrákok. A közös tanácskozás mindössze nyolc percig tartott. Kicsérélték az ultimátumokat és azután ismét külön tanácskozásra mentek szét. Nemcsak a magyar és osztrák miniszterek tanácskoztak külön-külön, hanem a szakreferensek is.

Déli tizenkét órakor a külön tanácskozások még folytak.

A miniszterelnökség udvarán összegyűlt képviselők és hirlapírók előtt a függetlenségi pártnak egyik oszlopos tagja, aki kijött informálni, azt mondta:

— Egy óra múlva vége lesz az egész heccnek. Azt hiszem, ma sem lesz más, mint tegnap volt. Eredmény nélkül fognak szétmenni.

Nagy feltűnést keltettek az egybegyűlték között a bécsi lapok hírei. Távirati jelentések szerint a bécsi reggeli lapok azt írják, hogy nem lesz kiegyezés és nem is kell.

Wekerle nem bizik a kiegyezés létrejöttében.

A kiegyezési tárgyalások teljesen úgy festenek, hogy az osztrák kormány eredmény nélkül fog vissza utazni Bécsbe. Bizonyosra veszik, hogy a kiegyezési tárgyalások negatív eredménnyel végződnek. Ez esetben Wekerle Sándor már hétfőn megjelenik Bécsben a király előtt, hogy jelentést tegyen. Együttal azt fogja indítványozni, hogy a király hívja meg kihallgatásra a magyar politikai élet vezetőit.

Kelemen Samu függetlenségi képviselő a délelőtti folyamán főnjárt Wekerle miniszterelnöknél és beszélt vele többek között a kiegyezésről. Hogy mit mondott a miniszterelnök, azt titokban tartotta Kelemen és csak annyit mondott, hogy Wekerle egyáltalában nem bizik a kiegyezés létrejöttében.

A délutáni tárgyalás folyamán az osztrák miniszterek utiterve, mely szerint este 7 órakor különvonaton elutaznak, változást szenvedett. A különvonatot már fűtötték, amikor jelentették, hogy csak éjjel vagy holnap utaznak el az osztrák miniszterek.

Megvan a kiegyezés.

Éjjel telefonálja fővárosi tudósítónk: Az esti lapok pesszimiztikus, a kiegyezés meghiúsulásáról szóló hírei után

a főváros közönsége lázas érdeklődéssel nézett a mai tárgyalások vége elé. Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor este 8 órakor az egész fővárosban villámgyorsasággal elterjedt az a hír, hogy *megkötötték a kiegyezést, sőt a két kormány már alá is írta volna.*

A hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak, de annyi kétségtelen, hogy a *kiegyezés a mai napon teljesen elkészült* és most már nincsen egyetlen egy olyan nehézség sem, amely a kiegyezés megkötésének útját állaná. Ezért állítható, hogy a kiegyezés elvben létrejött.

A budai Szent György-téren ma este a miniszterelnöki palotában és előtte is az újságírókon kívül nagyszámu közönség is várta feszült érdeklődéssel a tárgyalások kimenetelét, amelynek kedvező voltára már abból következtettek, hogy az osztrák miniszterek lerendelték a különvont indítását és még holnap is Budapesten maradnak.

Háromnegyed 8 óra volt, amidőn előbb az osztrák, azután a magyar miniszterek távoztak. A magyarok közül előbb *Andrássy Gyula* hagyta el a palotát, anélkül, hogy valakivel egy szót is váltott volna. Utána *Darányi Ignác* és *Mezőssy Béla* jöttek ki. Az újságíróknak sikerült *Mezőssy*t megállítani, aki ekkor kijelentette, hogy a *kiegyezés lényegében készen van.* A később jövő *Kossuth Ferenc* csak azt mondotta, hogy „*nagy haladást tetünk.*”

Az osztrák miniszterek azonban teljes pozitívással kijelentették, hogy a *kiegyezés a mai est folyamán elvben létrejött.*

A magyar ultimátum.

Délelőtt 10 órakor kezdődtek a kormányok tárgyalásai. Egy órai tanácskozás után a magyar kormány külön megállapította végleges javaslatát, amelyet *Wekerle Sándor* írásba foglalva átadott *Beck* bárónak. Ez az elaboratum főleg a bank- és a kvóta-kérdéssel foglalkozik.

Ennek az elaboratumnak szövege a *M-g* szerint a következő:

A magyar kormány a következőket jelenti ki:

A függetlenségi párt a maga egészében egyöntetűen állást foglalt az önálló magyar bank mellett. Nem lehet a mozgalmat olybá venni, mintha az egy pártfrakció vagy egy csoport akciója lenne, mert ez az egész párt mozgalma. A kormány teljes meggyőződést szerzett erről a tényről. A kormány tehát, ha saját eddig is ugyanez irányban képviselt álláspontjától el is térne, csak az országgyűlés többségének követelését teljesíti, ha az önálló bank követelését, mint a kiegyezés egyik feltételét *végleg leszögezi.* A magyar kormány, ismerte a bankkérdés fölvetésének veszedelmes voltát és a törvény rendelkezéseit, kezdettől fogva azon volt, hogy a *bankkérdés a kiegyezés komplexumába nem való, azt ki kell kapcsolni* s az osztrák kormány volt az, amely a bankkérdést több ízben fölvetette. Miután a magyar kormány megújuló kísérletek után meggyőződött arról, hogy az osztrák kormány ehhez a követeléshez ragaszkodik, kénytelen a saját álláspontját precizírozni, amely ál-

laspont nem lehet más, mint az 1910-ben való *bankelkülönítés követelése.*

Sieghart haragszik.

Déli egy órakor lejött a miniszterelnöki palotából folytatott tanácskozásról *Sieghart* dr. osztrák miniszterelnökségi osztályfőnök és az egybegyűlt újságíróknak azt mondta, hogy kizárólag az osztrák újságírókat kéri magához. A magyar újságíróknak nem ad többé információt, mert kérelme ellenére nevét ismételtén kiírták. Erre ő az osztrák újságírókkal külön vult és informálta őket.

Sieghart egyik forrás szerint a következőket mondotta:

— A főkérdés a mai tanácskozáson a bankszabadalom volt. Különböző indítványok, kompromisszumok, tervek merültek föl, de *közeledés nem történt.* A helyzet nem javult, sőt *rosszabbodott,* úgy hogy alig van remény a megegyezésre. A magyar kormány szigorúan ragaszkodik álláspontjához és a bankkérdés mellőzését kívánja. Nem hiszem, hogy a délutáni tárgyalásnak eredménye legyen.

Egy másik forrás szerint *Sieghart* azt mondta, hogy *Justh Gyula* állásfoglalása okozta a helyzet rosszabbodását.

„A helyzet változatlanul rossz.”

A két kormány egy negyed három óráig tárgyalt együtt. Ekkor azzal váltak el a miniszterek, hogy délután fél öt órakor folytatják a tanácskozást.

A tárgyalásról legelőször *Apponyi Albert* és *Andrássy Gyula* grófok jöttek le. *Apponyi* ekkor ezt mondta az egybegyűlt újságíróknak:

— *Még nincs vége.* Az osztrák miniszterek még nem utaznak el, a tárgyalásokat délután folytatjuk.

Ezután *Koritowski* és *Auersperg* gróf osztrák miniszterek hagyták el a palotát. *Koritowski* ezt a fölvilágosítást adta az újságíróknak:

— *A dolog nagyon rosszul áll.* Még semmit se végeztünk, délután tovább tárgyalunk.

A magyar kormány részéről annyit közöltek még, hogy a *helyzet változatlanul rossz.*

A magyar kormány kevéssel 4 óra előtt ült össze a miniszterelnöki palotában és rövid konferenciát tartott.

Az osztrák kormány tagjai háromnegyed ötkor kezdtek gyülekezni. Öt órakor együtt volt a kabinet minden tagja. Ekkor megkezdődött a tanácskozás, amelynek elején *Beck* báró azt mondta, hogy az utolsó szó még mindig a magyarokat illeti és ennek átvételére jöttek a délutáni tanácskozásra.

Titoktartás becsületszóval.

Hogy hogyan sikerült a két ütköző pontot, a bank- és cukor-kérdést, amelyek az utóbbi napok nehézségeit okozták, elsimítani, azt a tárgyalások résztvevőin kívül senkisé tudja, mert a miniszterek és szakelődök becsületszavukkal a *legszigorúbb titoktartásra kötelezték magukat* az egyezség tartamára nézve.

Mindkét kormány részéről az alábbi félhivatalos jelentést adták ki:

Ma délután mindkét kormány több órai tanácskozás után megegyezésre jutott a kiegyezés főbb vitás pontjaira nézve. Ezért lehetséges, hogy az eddig függőben tartott részletkérdések végle-

ges elintézését fognak nyerni. Ezek a munkálatok minden valószínűség szerint több napot fognak igénybe venni és remény van arra nézve, hogy a kidolgozandó törvényjavaslatok a legközelebbi 14 nap alatt a törvényhozás elé fognak terjesztetni. Erre való tekintettel a kiegyezési tárgyalásokban résztvevők becsületszavukkal kötelezték magukat az egyezség tartamát titokban tartani.

A kiegyezés megszövegezése.

Az osztrák miniszterek még két napig maradnak Budapesten, mely idő alatt három albizottság elvégzi a kiegyezési javaslatok megszövegezését. E bizottságok a kereskedelmi, külkereskedelmi és vasuti kérdéseket fogják letárgyalni és mihelyt ezzel elkészültek, következik a két teljesen egybehangzó szerződési szöveg kicserélése. Az osztrák miniszterek azért maradnak Budapesten, hogy ha a szövegezésnél ellentétek merülnének föl, nyomban elintézhetők legyenek.

Egy osztrák államférfiu ma este kijelentette, hogy csakugyan létrejött a kiegyezés és sikerült a két ütközőpontot elsimítani, hogy *egyik kormány álláspontján sem esett csorba.*

Közös bank és kvótaemelés.

A bankkérdés dolgában nem lehet pozitívással állítani, hogy melyik álláspont győzött. Valószínű, hogy találtak olyan módot, amely megegyeztethető az eddigi magyar állásponttal. Bizonyos azonban, hogy a kiegyezés tartamáig, *1917-ig fönmarad a közös bank,* esetleg némi módosításokkal. A cukorkérdésben valószínűleg a magyar álláspont győzött. A kiegyezés tíz évre köttetik a nemzetközi kereskedelmi szerződések lejártáig és abban az eddigi szövetséges viszony helyébe szerződéses lép.

A *kvótakérdést* illetőleg a két kormány már néhány nap előtt megállapodott abban, hogy — amint azt már jelentettük — a magyar kvóta pénzügyi téren szerzendő rekompenciákért körülbelül *egy százalékkal fölemeltetik.*

A vasuti kérdéseket már az előző tárgyaláson annyira tisztázták, hogy mostanában szóba sem kerültek.

Valószínű az is, hogy mindkét szerződő fél megvédte az *agrár* érdekeket és hogy sok engedmény tétetett az agrárok részére.

TANÜGY.

(—) Az aradi kereskedelmi szaktanfolyamok. Az Aradi Kereskedők Körének a kereskedelmi alkalmazottak számára rendezett szaktanfolyamán szép számmal folynak a jelentkezések, úgy, hogy a tanfolyam megtartása már biztosítva van. Akik még e tanfolyamon részt óhajtanak venni, legkésőbb *e hó 8-án* jelentkezhetnek a kör titkári irodájában, vagy *Meer* Ármun, ur, a kör közművelődési osztály igazgatójánál. A négy hónapra terjedő tanfolyam egész részvételi díja 5 korona. A tanfolyam tárgyai lesznek: kereskedelmi levelezés, könyvvezetés, számtan és kereskedelmi jog; megnyitása valószínűleg október 15-én lesz. Az Aradi Kereskedők Köre által rendezett *női kereskedelmi tanfolyam* október 12-én délután 5 órakor a kör helyiségében nyílik meg ünnepiesen. A női tanfolyam előadásai a Weitzer János-utcai leányiskola egyik külön termében lesznek, a melyet az iskolaszék legutóbbi ülésén engedett át a tanfolyam céljaira.

Hapták!

Rezolvisták a várban.

Az angyalbőr örömei.

Arad, október 5.

Valamikép a három esztendő óta kiszolgált öreg hétszentségek hazamennek a falujukba, azonképen szükséges, hogy a regrutáknak nevezett polgári elem megismerje, hogy mi az a regula. Az a regula az, hogy a legnagyobb ur a világon a fráter ur, mert annak csak a káplár parancsol, meg a cukszifirer, meg az őrmester, meg a hadnagy, továbbá a főhadnagy és az azuán következő ezüstcsillagos atyauristenek, — nem is szólván a brigadéros urról, aki előtt az atyaisten is haptákba vágja magát és *stramm szalutéroz* neki. A regruta mindezt nem tudja, valamint azt se, hogy mi legyen a szubordináció, amelyet érthetően meg kell magyarázni a regrutának, amit iskola alkalmából a káplár ur cselekszik.

— A szubordináció olyan szubordináció, hogy amikor azondom: Hapták! — akkor magad alá kapod a lábadat, oszt állsz, mintha a tüzes isten-nyila hetvenhét-szer beléd ütött volna!

Mindezt meg kell tanulnia a regrutának, mert ettől lesz belőle jó katona. A katona ugyanis vagy legyen jó katona, vagy semmilyen, mivel a katonának nemcsak a hazát kell védeni, hanem bakancsot is kell pucolni, sőt érteni köll neki a strózsák szabályszerű kitöméséhez, ami igen nehéz művelet, mert csak egy bottal csinálódik és kevés szalma van hozzá. A strózsáknak pedig keménynek és négyszögletesnek kell lenni. Ehhez tehát talpig legények kívánatosak, miután katonáéknál nem értik a tréfát. Igen szigorú lévén a dincreglama, a regrutának hozzá kell szokni ahhoz is, hogy minden holmijába beírja a nevét, mert különben ellopódik a drága holmi, ami baj, mivel a kapitány ur igen kiabál, sőt a lénungból levonások is történhetnek. Regrut Michael Czempó tehát tollat ragad és beírja a sapkába, hogy k. u. k. Infanteriszt. Mert, hogy a várban minden k. u. k., sőt a tizedik században van egy őrmester, aki a fecskéfészek alá is cédu át ragasztott, ilyeténképen:

K. u. k. Schwalbennest.

Mindezek a dolgok rendszeresen október 1-én szoktak bekövetkezni, az idén azonban csak tíz nap múlva. Most még csak a nyo'chetesek rukkoltak be, akik az istennek még a civilnél is alábbvaló teremtsései, nem lévén se katonák, se civilek. Az ilyen erzacrezolvisták csak rontják a hadsereget, amire nincsen szükség, mert ugys vannak istentől elrugaskodott lelkek, akik nem verik be a bakancs talpába a negyvenkét szöveget, ami súlyos verek és kaszárnyaaristom jár érte. Az erzacrezolvisták azonban mégis bevonultak és most úgy tesznek, mintha katonák lennének, pedig nem is igaz. Mindjárt a hajnyírásnál kiderül ez a tény, amikor is a sok frizurás uri gyereket háromszor köll a borbélyhoz küldeni, amíg simára nyírattja a fejét. Azt hiszik ezek, hogy szép, ha az emberi koponyán sok a szőr, holott a dincreglama szerint akkor fórsrifos a fej, ha a tojáshoz hasonlít. Ezesetben legalább könnyen megy a fészülködés, sőt az se veszedelmes, ha az egyén nem fészüli magát.

A hajnyírásnál is nehezebb azonban a *Kopf nicken* című dolog, ami az első gyakorlatok közé tartozik és abból áll, hogy az ember biccent a fejével, mintha a korzón menne és köszöngtetne. Mindössze ötvenszer-hatvanszor köll biccenteni, de az erzacrezolvista már a harmincötödöt kilógatja a nyelvét, különösen, ha uri gyerek. Hát ez nem járja és az őrmester ur meg is mondja a megmondandókat:

— Hallja maga intelligens ökör, hát maga azt

hiszi, hogy a maga feje kivétel? — Kopf nicken, — az istenit neki, mert ha ezt se tudja, akkor mi a fészkes fecskének tart maga fejet!?

Hát így. Bezzeg az önkéntesek jobban élnek, mert azok legalább kimehetnek a városba hencegni. Szerencse azonban, hogy az erzacrezolvisták nyolc hét múlva hazamennek, mert akkor eljön az ő idejük is, amikor női társaságban sokat fognak beszélni a katonáéletről, sőt néha igazat is mondanak.

— Mikor én katona voltam . . .

— zab.

Az október 6-án elvérzettek hősi példája ezer és ezer új harcost ad a magyar nemzetnek. Ma a kivándorlók ezer és ezer harcost vonnak el a magyar nemzetől. Vajjon nem volna-e helyesebb nemzeti politika egy új szabadságharcban elvérezni engedni pár százezer magyart, mint a politikai és gazdasági függésben lassan elvérezve semmisülni meg? Arad, 1907. okt. 5.

Zakariás János dr.,
orsz. képviselő.

Feljelentés egy aradi műépítész ellen.

A hamis bizonyítvány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Aligha van Aradnak nevezetesebb háza, mint az a félig kész épület, amely a Batthyány utcában épül s amely már számtalan kavarodásnak volt az okozója. A házon, amelyet Rab Ákos főhadnagy épített, a kőművesek kizárása óta rövid időnként folyik a munka, amelyet azonban rendszeresen betilt a hatóság. Rab Ákos először a kizárt munkásokkal akarta építtetni a házat, akkor azonban a hatóság betiltotta az építkezést, mert nem akadt építőmester, aki vállalta volna a munka vezetését. Rab Ákos később egy temesvári mérnökkel kísérletezett, de a munkát betiltották, mert a mérnöknek nem volt iparengedélye. Ekkor Petrovics Arzen műszaki tanácsos vette át az építkezés vezetését: ő fegyelmi eljárás alá került miatta.

Végre is Hack Endre építész jelentkezett az iparhatóságnál építőmesteri iparengedélyért. Miután ennek elnyeréséhez két évi gyakorlat kimutatása szükséges, Hack Endre felmutatott egy bizonyítványt, melyet Niga János építész állított ki, igazolván benne, hogy Hack Endre két esztendeig nála volt alkalmazva s ezalatt az idő alatt megszerezte a szükséges gyakorlatot. Az iparhatóság ezen az alapon meg is adta az iparengedélyt s azóta zavartalanul folyt a munka a Rab-házon.

Most azonban újra alapos kilátás van rá, hogy az építkezés megakad.

Az aradi építőiparosok szövetsége ugyanis az elsőfoku iparhatósághoz feljelentést adott be, amelyben kéri Hack Endre iparengedélyének megvonását és az építkezés betiltását. A feljelentés elmondja, hogy Hack Endre hamis bizonyítvány útján jutott az iparengedélyhez. Nem, mintha a bizonyítványt Hack meghamisította volna, hanem oly módon, hogy Niga János bizonyítványa valótlan adatokat tartalmaz. Hack Endre ugyanis ezalatt a fővárosban volt alkalmazásban, később pedig saját irodát nyitott, de Niga Jánosnál alkalmazva nem volt. Niga kiállított ugyan neki ilytartalmu bizonyítványt, de mert ez a bizonyítvány hamis, a feljelentés kéri az iparengedély megsemmisítését és Niganak, valamint Hack Endrének felelősségre vonását.

Az iparhatóság meg is indította ebben az ügyben a vizsgálatot. Ha a feljelentés vádjai igazaknak bizonyulnak, akkor nemcsak az iparengedély vész el, hanem a büntető bíróságokkal is meggyűlhetik Niga Jánosnak és Hack Endrének a baja.

Bikaviadal az utcán.

Izgalmas hajsza.

A megrémült Nagyvárad.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 5.

Valóságos bikaviadal színhelye voltak tegnap Nagyvárad legforgalmasabb utcái. A spanyol arénák porondján a vérfagyasztó viadalmok semmik ahhoz, ami Nagyváradon tegnap rémitette a város népét. Kitanult mesterek ugrálnak ott vörös posztójukkal a vadállatok előtt s biztos helyről nézi az izgalmas jeleneteket a vérre éhes publikum. Itt azonban az utcákon ömlött a vér és csak sokára, sok békés iárokéző véresre tiporása után akadt torreador, aki ártalmatlanná tette az egész várost végig dúló megvadult állatot.

Oláh Ferenc hentesmester hat bivalyát csak úgy, egy szál ostorral hajtotta a Kolozsvári utcán Oltyán Gergely hajcsár, a vágóhid felé. A déli órákban történt ez, mikor tömve vannak az utcák járókelőkkel. A hat bivaly közül az egyik — lehet hogy a villamoskocsi jöttére — kiugrott a falkából és neki rontott az embereknek. Rémült futás, ijedelem támadt. A zsvajra még jobban megvadult az állat és a futók után iramodott. Befutott az egyik Sándor utcái ház udvarára, ahol a menekvők után egy konyhába rontott be s feldőtte a tűzhelyet. Az aprómarhákat mind összehajította s aztán rohant tovább a Nagypiac tér felé. Az emberek, kocsik, állatok mind ijedve futottak előle.

A széles Nagypiacról a Szent László-térre rohant át a vadállat. Óriási pánik keletkezett a népes piacon. A vásárlók és a kofák ott-hagyva mindent menekültek. Mindenki futott s a szobor vaskerítése mögé bujt. Több asszonyt letiport az állat, de nagyobb kárt nem tett, csak futott tovább. Senkisem merte fel-tartóztatni.

A Beöhy Ödön-utcába futott ezután a vad, ahol már vért is ontott. Az Ór utcai iskolából ekkor jöttek a gyermekek s a vitás csak tüzelte az állatot. Egymás után rohant át a gyermekeken, embereken. A sebesülteket, hogy elrohant a bivaly, az utcabeliek lakásaikba vitték. Mintegy tizenötön sebesültek meg.

A Teleky-utca sarkán ismét vért ontott a megvadult állat. Itt elütött egy falusi asszonyt, Vigyikán Zsófit. A szerencsétlen a vasuti sínekre esett. Éppen jött a villamos. Csak alig lehetett megállítani a kocsit. A bivaly azonban nem tágitott. Rátiport az asszonyra, kinek fejét, arcát a felismerhetetlenségig összetépte. Vigyikán Zsófit, akinek a lába is eltört, eszméletlen állapotban vitték egy bérkocsin a közkórházba, mert a mentőkocsit nem lehetett bevárni.

Ezután még egy más utcában levő udvarban tiporta össze a bivaly az udvarban lévő állatokat, aztán a mezőknek vette útját. Ekkor már 20 lovasrendőr vágatott utána. A mezőn lévő a fákra menekültek s a bivaly a fákat döntögette, mikor elérték a rendőrök. Mintegy tíz revolverlövést kapott itt a körülvett állat, de mintha misem történt volna vele, tovább futott. Berohant egy utbaeső tanyára, egyenest egy üres karámba. Ekkor Imrik László káptalani intéző vadászfegyverével lesbeált a karám

falánál. A bivaly azonban a karám tulsó falát döngette. Valóságos bikaviadalt rendeztek most. Egy bátor cseléd bement a tágás ólba, mire düh dten nekifutott a bős állat. A tanyai benderilleró hatalmas iramodással kimenekült a rozoga arénából, melynek falába belefurta fejét a bivaly. Ekkor Imrik László vadászfegyverével négyszer az állatra lőtt. Erre újból iramodásba fogott, de a karám közepén leroskadt. Erre előrohantak a kiérkezett mészáros legények és késekkel leszúrták a vérengző állatot.

A rendőrség most keresi azokat a sebesülteket, akik eddig nem jelentkeztek.

Arad múltja nem a történelemé, hanem az egy tanulság. — s egy irányít a jelen és jövő részére. Ha ennek jelentősége a székelly sovintzomussal egyesül, a poklok ereje se törheti le szabadságunkat.

Arad, 1907. október 5.

Dr. Ferenczi Géza,
ország. képviselő.

Tisztujtás a Rákóczi-társaságban.

Leitner Ernő dr. — elnök.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

A Rákóczi-társaság ma este kilenc óraker tartotta tisztujtó közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett. A választást Müller Károly, Aradváros érdemekben gazdag országgyűlési képviselője, a társaság védnöke vezette, aki néhány szóval üdvözölve a jelenvoltakat, felszólította őket a kijelölt bizottság megválasztására. Ez megtörténvén, a kijelölt bizottság félrevonult, hogy megejtse a jelöléseket. Ez az aktus csak néhány percig tartott, mire Müller Károly újból megnyitotta a közgyűlést és bejelentette, hogy a kijelölt bizottság Leitner Ernő dr.-t ajánlja az elnöki székbe. Leitner dr. nevének említésére a közgyűlés lelkes éljenzésben tört ki, amelynek lecsillapultával Müller Károly szép szavakban méltatta Leitner Ernő érdemeit és őt a társaság megválasztott elnökének jelentette ki. Majd örömmel konstatálta Aradváros országgyűlési képviselője, hogy a társaság tagjait olyan erős kapocs köti össze, amely biztosítéka az együttérzésnek. Az egyetértést mi sem bizonyítja jobban, mint ez az egyhangú éljenzés, amely Leitner Ernő nevének említésénél kitört. Müller Károly poharát a Rákóczi-asztaltársaságra és az ujonnan megválasztott elnökre emelte, és ezután átadta az elnöki széket Leitner Ernőnek. A közgyűlés lelkesen ünnepelte Müller Károlyt, valamint az ujonnan megválasztott elnököt, aki meghatva mondott köszönetet a megtiszteltetésért. Nem tudja, — úgy mond — hogy milyen réven jutott ehhez.

— Mert buzgón dolgozott! — kiáltották.

— Tudom, ismerem azokat a köteleességeket, amelyeket ez a tisztség reám ró és ígérem, hogy köteleességemnek mindenkör, minden körülmények között meg fogok felelni. Tudom, érzem, hogy a Rákóczi-társaságnak jövője van, kell, hogy jövője legyen, ezért szükségesnek tartom, hogy minden kérdésben, politikaiban és városiban egyaránt, egyöntetűen járjunk el és annak megvalósítását tűzzük ki célunkul, amit helyesnek és hasznosnak találunk. Programot nem adok. A Rákóczi társaság elnevezésében benne van a program, hogy *politikai egyesület vagyunk* és eszményünk hazánk szabadságának és függetlenségének kivívása. Sajnos, nehéz időket élünk. Epp most dul a harc, amely különben már háromszáz éve folyik. Ellentétük állanak fenn a koronás király és a nemzet kö-

zött, de e harcban mi ellentállunk és nincs eszköz, nincs mód, amely rábirja a társaságot, hogy elveinkről lemondjunk, (Zajos helyeslés és taps.) Ezen elvek alapján választották meg szereltet képviselőket, Müller Károlyt, (zajos éljenzés, felkiáltások: éljen Müller Károly!) azért ragaszkodunk hozzá, mert olyan férfúnak ismerjük aki szilárdan kitart elvei mellett. (Élénk éljenzés és taps.)

Majd kijelentette Leitner Ernő dr., hogy a társaság városi ügyekben soha *személyi kérdést nem ismer*, mindenkör a város érdekeit tartja magd szem előtt. Még egy kérése van és ez a társadalmi rész. A múlt héten Miskolcon Barabás Bálának egy gyönyörű mondása hangzott el: *ereszkedjünk le azokhoz, akik nem akarnak hozzánk felemelkedni. O így vállalja ezt a mondást: Ne emelkedjünk fel azokhoz, akik nem akarnak hozzánk leereszkedni. Valamennyien egyenlők, egyformák vagyunk.* (Zajos helyeslés és taps.) Kéri a társaságot, ezt az elvet tartsa meg mindenkör. A társaság felvirágozására, céljának elérésére emeli poharát.

A gyönyörű beköszöntő beszédet óriási tetszéssel fogadták. Ezután megválasztotta a közgyűlés az új tisztikart, amely így alakult meg:

Alelnökök: Meisztrovics János, *Sebesy* Ferenc, Vajda János, Sófalvi György.

Titkár: Szudy Elemér.

Jegyzők: Moravék Elemér és Szarka László.

Pénztárnok: Klár Ferenc.

Ellenőr: Szilágyi Jakab és Berghammer János.

Ügyész: Szalay Arnold dr.

Gazdák: Reiner Ede és Zavadovics János.

Választmányi tagok: Laviczky Tibor, Szatnity Mátyas, Barcza István, Varga Kálmán, Krenner János, Aczél Károly, Jäger József, ifj. Rádcsányi János, ifj. Szabó Norbert, Szabó István, Schleifer Antal, Tumó Lajos, Vizer Lajos, Rác Ferenc, Ottenberg Tivadar, Róvész Adolf, Szabó Zoltán, Zima Tiber, Steigerwald Alajos, Lukácsy Lajos, Scheffer József, Georgiádes József, Kiss Ferenc és Kalmár Nándor.

A választás után Joó Béla egyelértésre intette a tagokat, reflektálván Leitner Ernő dr. szavaira. A tisztujtó közgyűlést ezután berekesztették és rátörték a folyó ügyek tárgyalására. *Horváth* K. Vilmos indítványára kimondta a társaság, hogy néhai *Schwarcz* Pálnak, a társaság volt elnökének arcképét megfestetti. A holnapi gyászünnepélyen a társaság küldöttségileg képviselteti magát. A társaság koszorúját Vajda János alelnök helyezi el.

Az aradi szinmü pályázat.

A bíráló-bizottság elkészült.

Egy pályadíj helyett kettő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Szendrey Mihály aradi szinigazgató által kiűzött szinmü pályázatra beérkezett pályamunkák bírálatával az aradi Kölcsey Egyesület irodalmi szakosztályának bíráló bizottsága elkészült-s kijelölte a szinpadl versenyre bocsájtandó *három*, illetőleg *négy* pályamüvet.

A pályázati feltételek értelmében ugyanis Szendrey igazgató ötszáz koronát tűzött egész estét betöltő szindarabra, tekintet nélkül a műfajra, de mégis azzal a megszorítással, hogy a pályázatban operettek részt nem vehetnek. Az igazgató kikötötte magának a jogot, hogy a pályamunkák közül *hármát* jelöltesse ki és adathat elő s a három közül az nyeri el a pályadíjat, amelyet a nyilvános bírálat a legjobbnak talál.

Az irodalmi szakosztály kiküldött bizottságának feladatát ezek a feltételek szabták meg. Kijelölendő volt a három legértékesebb mü. A bizottság a beérkezett harminchárom pályamunkát elolvastván, *négy* oly munkát talált, amelyeket a szinpadl versenyre egyenlő értékűnek minősített. Szendrey igazgató a bizottságnak ez irányban tett előterjesztésére készséggel kijelentette, hogy hajlandó egy *kétszáz koronás* második díjat is kitűzni, hogy a versenyben mind a négy pályamü résztvehesen. A bíráló-bizottság abból a felfogásból indulván ki, hogy a pályázók is belenyugszanak az utólag oly irányban megváltoztatott feltételekbe, hogy három pályamü helyett négy vegyen részt a szinpadl versenyben, de ugyanakkor egy pályadíj helyett kettő ötszáz és két száz koronás álljon a versenyzők rendelkezésére: a négy kiválasztott pályamunkát versenyre bocsátotta. Ezek:

A város. (Dráma)

A rajongó. (Szomorujáték.)

Hunyady. (Dráma)

A bojár leány. (Bohózat)

A bírálóbizottság egy ötödik pályamüvet is kiemelt, amelynek szinpadl felépítése és jellemfestése egyaránt figyelemreméltó. Ez: *A bálványimádók.* Hibája azonban, hogy erős remiszcenciákkal dolgozik.

A kiválasztott négy szindarabot Szendrey igazgató november és december hónapban adatja elő.

„A vértanuk vére az egyház alapja”.

Ez a régi szent igazság illik a hazára és a tudományra is. Ne hidd, magyar, hogy másképp célt érhetsz. Kiömlött vér nélkül, legyen az bár verejtek alakjában is, nincsen élet.

Sándor József.

Az E. M. K. E. t. alelnök-főtítkára.

Az aradi orvosok és a kerületi pénztár vizsgálja.

Czukor László válasza az ultimátumra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Az aradi orvosszövetségnek tegnapi előtti ülésén hozott határozatában tudvalevőleg kimondotta, hogy tagjai október 31-én tul csak azon esetben vállalnak el kezelőorvosi állást az aradi kerületi pénztárnál, ha a pénztár hozzájárul a szabad orvosválasztás elvének a gyakorlatba való átültetéséhez és nőtlen tagjai után egyenként 6 és nő után 9 koronát fizet. Amennyiben az orvostestületnek e követelése nem teljesítettnek, egy november 1-jétől kezdve csakis a rendes orvosi díjak megfizetése ellenében látnák el az orvosok a pénztári tagok gyógykezelését.

Több előző cikkünkben részletesen megírtuk azokat az okokat és körülményeket, amelyek az aradi orvosokat e követeléseik föllállítására készítették és ezért ma a kerületi betegsegélyző pénztár vezetőségének elutasító álláspontját közöljük és azokat az indokokat, amelyek miatt az orvosok követeléseit nem hajlandók teljesíteni.

A kerületi pénztár nem enged.

Az aradi betegsegélyezési pénztár vezetőségének véleményéért tudósítunk az intézmény elnök-igazgatójához, Czukor Lászlóhoz fordult, aki az alábbiakban fejtette ki nézetét:

— Hivatalos formában még nem értesültem semmiféle orvosmozgalomról. Különbösen is nemcsak föltételezem, de meg vagyok róla győződve, hogy orvosaink ismervén a pénztár vezetőségének velük szemben való méltányosságát, nem fognak kellemetlen helyzet elé állítani, hogy olyan dologban intézkedjünk, amelyhez ma sem módunk, sem jogunk nincsen. A pénztár ma ideiglenes állapotban van, csupán az elnökség intézkedhetik és én nem hiszem, hogy az orvos kérdésben való döntés ódiúmat az én vállaimra, az én felelősségemre akarnák háritani.

— Minthogy azonban az ujságokból tudomást szereztem az orvostestület követelményeiről, a következőkben reflektálok azokra. Az orvosok által hangoztatott szabad orvosválasztás eszméjét magam is ideálisnak tartom, mert kívánatos, hogy a tagok saját maguk választhassák orvosukat. De igen nehéz az eszme kivételére formát találni, amit már az is bizonyít, hogy az orvosok eddig nem tudtak olyan elaboratumot kidolgozni, amely a szabad orvosválasztás kérdésének helyes gyakorlati megoldását tartalmazná. Az orvosok például úgy kontemplálják az orvoskérdés rendezését, hogy a város kerületekre osztatik és az egy kerületben lakó pénztári tagok a kerületbeli 4, 6 vagy 8 orvos között választhat. De kérdem, szabad orvosválasztás az, ha én nem a szomszéd kerületben lakó orvost választhatom, akihez bizalmam van, hanem kénytelen vagyok a kerületbeli orvosok valamelyikéhez fordulni?

A fizetésjavítás dolgában igaz, hogy a megszáperodott munkának megfelelően jogos a magasabb fizetésre irányuló kérelem és ennek eleget is fog tenni az igazgatóság, de csak az újjáalakulás után. Ma a bizonytalanság heteiben nem határozhatunk, de rövidesen egy bizottság, majd pedig az igazgatóság meg fogja állapítani az orvosi díjazás mértékét, amelyet azután jóváhagyás végett föl fogunk terjeszteni az országos munkásbiztosítási pénztárhoz. Ezért nem is arra kérem az aradi orvosokat, hogy akciójukkal várjanak az aradi munkásbiztosítási kerületi pénztár megalakulásáig, hanem csak arra, hogy várják be az igazgatóság újjáválasztását. Az új igazgatóság módot fog majd találni a tagszaporulat arányában rekompenzálni az orvosokat. Ezért szélmalomharc volna, ha az orvosok olyan követelésekkel lépnének fel, amelyeknek sem megadására, sem visszaszántására ma még nincsen jogunk.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A Kölcsey Egyesület közgyűlése. A Kölcsey Egyesület vasárnapon október 13-án délután 11 órakor a városháza tanácstermében közgyűlést tartja. Tárgyai: 1. Az elnök megnyitó beszédje és megemlékezés Lukácsy Miklósról. 2. A titkár jelentése az 1906/7. évi munkásságról és beszámolója a Szabadtanítás pécsi kongresszusáról. 3. A múlt évi számadások és az esztendői költségvetés. 4. Alelnök és ellenőr választása. 5. Indítványok. E gyűlésre a Kölcsey Egyesület minden tagját meghívja *Varjassy Árpád*, kir. tan. elnök, *Szöllösi István* titkár.

(*) Az Erzsébetvárosi „Testvériség” agghonvédek segélyző asztaltársaság holnap délután 4 órakor a saját helyiségében (Fritz vendéglő Választó utca) fogja segélyezni és megvendégszolgálni az aradi agghonvédeket. Az ünnepi beszédet *Zima Tibor* tartja. Az összes tagtársakat az ünnepélyen való megjelenésre kéri *Nagy Alajos* elnök.

HIREK.

Banket a gyásznapon.

Arad, október 5.

Nincs kizárva, hogy holnap valahol el fog hangzani ez a kegyelet-sértés:

— És uraim, az aradi vértanuk egészségére üritem poharamat . . .

Ez a sajtóságos kegyelet-sértés pedig azért valószínű, mert az idei gyászünnep annyira meg van tarkítva vígsággal és végül, mint minden magyar alkalmatosság, banketbe fulad. Igaz, hogy a banket a székely vendégek tiszteletére történik s vendégeket bajos banket nélkül fogadni; de azért a társas lakoma így is elmaradhatott volna.

Banket október hatodikán! Valami önkéntelenül is bántó van ebben. A vértanuk halotti torának se illik be; az élők éljeneztetése még kevésbé kérhet helyet a gyászünnep keretei között, vagy azzal csak egy napon is. S ha igazán fáj ezen a napon az ötvennyolc esztendő emléke; ne keressünk ilyen bufelejtőt erre a fájdalomra.

Mondhatják erre: az aradi ünnep gyásza nem egyszerű sirató, nem csöndes zokogás. Az érzés, a mely a sötét emlékek hangulatában születik, ne maradjon a szivekbe zárva, hanem csapjon ki hangos szóval s buzditson hazaszeretetre, a függetlenség imádatára, a nemzet ellenségeinek gyűlöletére. A multnak szóló gyász mellett a jelennek fölbuzdítása, a jövő utmutatása nyilatkozzék meg tomboló erővel e napon. Mindez nincs rovására a szent gyásznak: de a poharazás, a tósztok tengere el veszi az ünnep komolyságát.

Megértjük az Aradra jutott székelyeket, akik a véreik iránt való szeretetet, meg nem csorbult ragaszkodást kedves, sziveket melegítő formában akarták kifejezésre juttatni. De a gyász parancsa még így is tiltja az örömek ilyen megnyilvánulását.

A vértanuk kivégeztetésének ötvenedik évfordulóján Aradra jött a boldogult Meszlényi Lajos. Örökös társát, a piros szegfűt most se hagyta el. De az elválhatatlan virágot is gyászba bujtatta. Fekete fátyolba vonta a piros virágot, a mely így nem zavarta a gyász sötétjét. Most fordítva történik. A gyászfátyol fölé tűznek virágokat, a banketek ríktó virágjait, amelyek így fölülemelkednek a gyászon.

A banket, — az mindig veszedelmes dolog. Nyugodt fenséggel kezdődik, a barátság fonalai viszik tovább, — s később a hetedik, a nyolcadik pohárban eltemetik mindketőt. S ha akkor a vértanukról szó esik, bizonyára ilyen áldomás éri őket: éljenek, mert meghaltak. Ez utóbbi ténynek köszönhető ugyanis a a többek között az is, hogy a holnapi banket megtartható.

— Az idei filharmonikus hangversenyek napját és műsorát legutóbb tartott értekezleten már megállapította a „Filharmonia” egyesület

és a legközelebbi próbát ki is tűzte a jövő hétre. A közönségnek a mult évadban tanusított nagy és általános érdeklődése arra indította a a filharmonikusokat, hogy az 1907/8. szezonban négy zenekari hangversenyt rendezzenek *Zellner Sándor* katonai karmester vezetése mellett s a katonai zenekar közreműködésével. Az első hangversenyt november 10-én, a másodikikat december 15-én tartják meg, míg a két utolsó hangverseny jövő év február és március havára esik. A hangversenyek műsorát nagy gondnal és érdekesen állították össze az eddigi szokáshoz híven, úgy, hogy minden egyes alkalommal klasszikus, modern és magyar zeneszerzők remekművei kerülnek majd előadásra. A városban már elterjedt a filharmonikus hangversenyek rendezésének híre s a művészi orkhesztrális zene kedvelőinek nagy tábora előre örvend annak a nemes és igazi műélvezetnek, a mit ezek a hangversenyek — úgy előadás, mint műsor dolgában — nyújtanak. A filharmonikus hangversenyeknek tehát előreláthatóan az idén is meg lesz az az elegáns és nagy hallgatósága, mint a mult szezonban.

— *Harc Monika* hercegnőért. *Firenzé* ből táviratozzák: *Toselli*-ék tegnap Veronából táviratot kaptak, amelyben valaki figyelmezteti őket, hogy vigyázzanak *Monika* hercegnőre, mert szász ügynökök vannak utban és el akarják rabolni. A távirat nagy rémületet keltett a *Toselli* párnál, amely a kis hercegnő védelméért a rendőrség ez fordult. — Tegnap három ismeretlen ember jelent meg a *Toselli* villában, mialatt a zenetanár és neje távol voltak és a villa megvásárlásának ürügye alatt meg akarta tekinteni. A cselédség azonban kiutasította az idegeneket. — *Drezdä* ből táviratozzák, hogy a szász udvar az illetékes olasz bíróságnál keresetet nyújtott be *Monika* hercegnő kiadatásáért.

— *Eljegyzés.* *Pogány* Mór, az ismert nevű fővárosi műépítész eljegyezte *Szabó* Albert bájos és nagyműveltségű leányát, *Margitot*.

— *Aki haragszik Görgeyre.* Az aradi tizenhárom emlékeztetésének ünnepén egy galambbors aggastyán jött el Aradra a vesztőhelyre, hogy megnézzék azok sírját, kikkel életükben egy sorban küzdött. A nagy idők tanuja, *Královics* Lajos végigküzde az egész szabadságharcot és Világos utána őt is besorozták az osztrák hadseregbe. Azóta számos viszontagságon ment át a most már 99 esztendő aggastyán, akit bolyongásaiban mindenhová híven elkísért felesége. *Královics* Lajos népköltő lett és néhány filléért osztogatta hazafias verseit, melyeket a közönség könyörületből vásárolt. *Královics*nak legutóbb különös kalandja volt Pesten. A Múzeum köruton találkozott *Görgeyvel*. Amikor volt vezérét meglátta, botjával feléje sujtott; *Görgey* kikerülte a csapást és elsietett. Az ősz honvéd ma délután érkezett Aradra a feleségével. A városházára ment és ott kért szállást. A rendőrségen gondoskodtak róla, hogy a házaspár szabad ég alatt ne töltsék az éjszakát.

— *Házasság.* *Bontescu* Viktor dr. hátszegi fiatal tekintélyes ügyvéd f. hó 8-án, kedden délután 11 órakor tartja egybekelését az aradi gör. kel. székese gyházban, Dr. *Vuia* Györgyné, néhai *Vuia* György dr. aradi orvos özvegyének bájos leányával, *Dorával*.

Somogyi Endre pestvármegyei tisztviselő tegnap tartotta esküvőjét *Fürnssin* Klementin kisasszonnyal.

— *A gép áldozata.* A gép áldozata lett ma Aradon egy tizenöt éves ifju. A *Neuman-gyár* gépnázában dolgozott *Bánfi* Árpád lakatosinas. Ott járt egész nap a gépek körül. Ma délelőtt az egyik gép elvágta a jobb kezét. A nagy fájdalomtól és ijedtségtől elájult és beleesett egy másik gépbe, mely teljesen széttroncsolta a szegény fiu fejét. *Bánfi* Árpád nyomban meghalt.

— Az osztrák vasutasok rezisztenciája. Bécsből táviratozzák: A Nord-westban személyforgalmában a passzív rezisztencia újból nagy késéseket idézett elő. Tegnap a bécsi kávéházakban a tejhányt már nagyon megéreztek.

— Bányakatasztrófa. Londonból táviratozzák: A Bolton közelében lévő szénbányában egy szállítókosár, amelyben 9 munkás ült, a mélységbe zuhant. A munkások szörnyethaltak.

— Gyilkosság tévedésből. Lippáról írják: Eck Mihály szőlőbirtokos szőlőjében foglalatoskodott és észre vette, hogy több suhanc lopja a szőlőt. Hogy felriassza őket, többször a levegőbe lött. Szolgája távolról látván a menekülő suhancokat, utánuk szaladt, de vesztére, mert gazdája őt is menekülő tolvajnak nézte és egy puskalövéllyel megölte. A vizsgálatot megindították.

— Munkásmozgalmak Aradon. Az aradi vas-és fém munkások bejelentették a rendőrségnek, hogy hétfőn délután négy órakor az *Unge-reán*-féle vendéglőben gyűlést tartanak, amelynek tárgya a gazdasági és politikai helyzet megvitatása lesz. Ugyancsak hétfőn délután gyűléseznek a cipész- és csizmadia munkások az új árszabály ügyében.

— Botrány a radnai állomáson. Radnai tudósítónk jelenti: Hatalmas botrányt rögtönzött az aradhegyaljai motorosvasut radnai állomásán ma déle 5-öt *Fekete* Gyula mozdonyvezető. Fekete ugyanis valami szolgálati ügyből kifolyólag éles szóváltásba elegyedett *Molnár* Miklós állomásfőnökkel. A szóváltás vége az lett, hogy a hatalmas termetű mozdonyvezető az utazókönnyű szemelátétra néhány csattanós argumentumot helyezett el felebbvalója arcán. A közönség szétválasztotta a tetleg skedő ellenfeleket.

— Munkásgyűlés október hatodikán. Ismeretes, hogy az aradi szociáldemokrata munkásság október 6-án népgyűlést akart tartani az október tizediki munkaszünet ügyében. Ezt a népgyűlést a rendőrség nem vette tudomásul. A munkások nevében erre *Meller* Lipót és társai új népgyűlést jelentettek be október hatodikára, „október hatodika igazi jelentősége” tárgysorozattal. Ezt a bejelentést a rendőrség tudomásul vette.

— Kilószámra vett menyasszony. *Tuzsér* községben a közelmúlt napokban a menyasszonyszerzés érdekes módját választotta egy tuzséri legény. Menyasszonyát az örömszülők és két tanu jelenlétében mázsálóra tette és pontosan megállapította testsúlyát. A mázsálás műveletére t. i. azért volt szükség, mert a menyasszony kilónként 3 forintot tartozott fizetni vőlegényének hozományul. Szerencsétlenségére a vőlegénynek a menyasszony a könnyebb súlyúak közé tartozott, csekély 43 kilót nyomott s így összesen 129 forintot tartozott fizetni a leány apja. Ez a hír az eladó leányok sorában élénk tetszést fog kelteni, miért a kövérebb nehezebb súlyú hölgyek papái Mária-bádba fogják küldeni menyasszony leányaikat soványító kurára.

— Olyan törekvés föltétlenül megérdemli támogatásunkat, ahol arról van szó, hogy a gazda minél magasabb árak mellett értékesítse terményeit. Gazdálkodó olvasóinknak tehát ezuttal is tudtára adjuk, hogy Mauthner Odön magnagykereskedése Budapesten a nyáron kezdett akcióját folytatja, t. i. a *természetből arankamentes* lóhere és lucerna magért nemcsak a napiárnál, hanem egyáltalán az itt nálunk elérhető árnál is lényegesen magasabb árakat fizet. Helyénvalónak tartjuk tehát a gazdákat emlékeztetni, tudassák a Mauthner-céggel, még pedig mint a melékülésével, ha arankamentes lóhere, vagy lucerna-mag felett rendelkeznek. 3890

— A halál torkában. Tegnap az esti órákban csaknem végzetes szerencsétlenségnek estek áldozatul *Szabó* Mihály makói gazdákodó, a felesége és sógora, *Putnoki* Mihály. Hárman indultak el Makóról a földéaki határban levő

tanyájukra. Alighogy kiértek a városból, rájuk esteledett. Minthogy a kocsin kényelmesen beszállítottak, csaknem mindenütt lépésben haladtak és nem vették észre a földéaki átjárónál, hogy a vonat közeledik. A lovak akkor értek a sínpárra, mikor a vonat odaért. A lovakat ellökte és azok egy gödörbe zuhantak, magukkal rántva a kocsit és az azon ülőket. Ez volt a szerencsésük, mert a felfordult kocsit kisebb zúródásokat szenvedtek és az ijedtségen kívül más bajuk nem történt, csak az, hogy az egyik ló nyomban elpusztult.

— Csak őszintén. Az őszinteség melovábbja az a rövid színházi hír, mely egy szabalkai lapban jelent meg a minap „A színházi vállalkozó városunkban” címmel. Szól pedig ez a kis közlemény a következőképpen:

— Tekintettel arra, hogy a színház nem kulturális intézmény, hanem csupán üzleti vállalkozás és tekintettel arra, hogy a színigazgató nem lapunk nyomdájában nyomtatja a színlapokat, szerkesztőségünk elhatározta, hogy a színi évad alatt a színházi előadásokról nem fog megemlékezni, vagy ha igen, akkor is *útni fogja* a színigazgatót.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, avábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 261

A székely generális-gyűlés.

Legifjabb és legkevesebb megbízható munkatársunkat megbiztuk, hogy a székely generális gyűlésről tudósítást hozzon. Munkatársunk éjfél után a gyűlésről a következő tudósítást küldte be Jusszuf hordár útján:

Székely generálisok Aradon.

Haditanács a városházán.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 5.

Már a kora hajnali órákban szép számmal gyülekeztek a vezérőrnagyok, akik a székelygyűlésre hivatalosak voltak. Ott voltak a székely tábornoki kar legkiválóbbjai, diszgyenruhában, a melynek tarkaságán kellemesen pihent meg a szem. A kongresszusozó hadvezérek között felismerhető volt *Székely* Salamon generális, aki egy *Besprechungnak* előre vetett árnyát viselte az arcán...

A tudósítást nem olvastuk tovább. Világos, hogy a tudósító nem volt a székely generális gyűlésen és azt csak elképzelte. Ifjú munkatársunknak ez a székely generális szó az állásába került: elcsaptuk.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi magyarnyelvterjesztő betegsegélyző és temetkezési egyesület folyó évi szeptember hó 22-én megtartott szüreti mulatságán felülfizetők névsora.

X. Y., 10. kor., Széchenyi malom, Neuman Dániel, Klein József, Purgli János 5—5 kor., Andrányi utódai, Kármán Illés 4—4 kor., N. N., özv. Nikodém Jánosné, Schelóczki Dávid, Stein Sándor, K. Rudolf, Gutzjahr Mihály, Nikolics N., Dr. Szinger János, Andrányi K. 3—3 kor., X. Y., Pichler Já-

nos, Fabián László, Steiner Ferenc, Vendéglősök Szikvizgyára, Dr. Fábri, Bing Ede, Schill József, Darányi N., Krebsz gyógyszerész, N. N., Ring Lajos, Dr. Szilvási László, ifj. Müller József, Limbeck János, Magya i Ferenc, Csutak Károly, Maresch Gyula, Hoffmann Antal, Simay István, Lendler Aladar, Rutkovszky Ferenc, Glück Dezső, Glück József, Szántay Lajos, Herczeg Gábor, Weisz Márton, F. Kelemen, Tóth Béla, N. N. cs., Weisz Árpád, Lehóczki N., Gáll József, Podlup János, Wandracsek Károly, Albert István, Jablóczki Mihály, Schusztér Oszvald, N. N., Kardos Károly, Kóvári Pál, Szirmai Lajos, Kuthni L., Kádas Kálmán 2—2 kor., Balog Dávid, Erdélyi István, Galló István, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., Dr. Vass, Rozsnyai M., Weber, Dr. Páris Lajos, Nikolics Géza, N. N., Hónig Frigyes, Tabakovics E., Dobiaschi József, Probszt Mihály, Solymosi József, Meisztróvics János, N. N., Podor és Reisinger, Mathusek J., Karácsonyi Antal, N. N., Varga N. András, Molnár Imre, Dara Gyula, Illic testvérek, Gintner Ádám, Urbán Endre, Rózsa Mátyás, Joánovics Antal, Steigerwald A., Kertai N., N. N., Lichtmann N., Hoffmann Sándor, N. N., N. N., Müncz F., Schäffer Henrik, Bing és Löbl, Reich L., Färber Lajos, Éles Ármin, N. N., Gelléri J., N. N., Reich B. Károly, N. N., N. N., Braun G. Kovács Artur, N. N., Tesits Sándor, Wittmann Károly, Kneffel Károly, N. N., Boker Alajos, Brandsteter János, Paterics György, Lengyel Lőrinc, Hunyadi József, Tóth István, Pankert Viktor, Weil Alajos, Balog Károly, Tóth Mihály, Nikola Lajos, Ernst Marton, Huzó István, Román János, Mária Sebő, Szivolics János, Olasz Berti, Ribárszki István, N. N., Besseseck Jeromos, Demonosk Sándor, B. Juhász János, Peile András, Takács Imre, Dobó István, Vékony Károly, Varga Károly, Molnár Dávid, Hingler János, H. Kovács János, Kovacsik Pál, Botracsan Mihály, Olasz Pál, Németh Sándor, Kovács István, Kontolozik András, Szemők Sándor, Vekán Sándor, N. N. 1—1 kor., özv. Barneckziné 60 fill., Kálnoki Mihály 50 fill., N. N. 50 fill., Hodosy György 40 fill., N. N. 20 fillér. Az egyesület és a rendező elnökség nevében az adományokért hálás köszönetet nyilvání *Erdélyi* István, egyleti jegyző.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Bámuló. Ez is a gyermekbetegségek közé tartozik. A színésznekért való és messziről való rajongás olyan betegség, amibe életében egyszer minden színházjáró beleesik. Eppen ezért nem féltjük önt. Hígyje el, sokkal nagyobb ok lenne a féltésre, ha véletlenül egészen közlőrl rajongana a művésznőért. Legyen nyugodt: ki fog ábrándulni.

S. R. (Arad) Tévedés. Az illető sohasem szerepelt a nyilvánosság előtt.

M. L. (Arad.) 1. Balzac: A harmincéves asszony. 2. Hugó Viktor: A nevető ember.

K. (Borosjenő) Sorsjegye nem nyert.

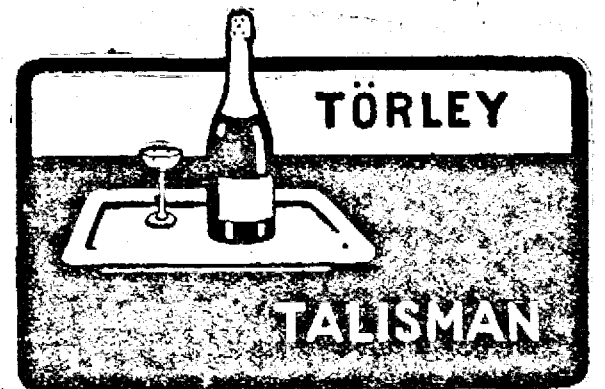
Budapesti áru- és értéktörzsök.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, október 5.

Amerika ¼ olcsóbb. Kínálat és vételkedv korlátolt. Elkelt 25,000 rétermazsa tartott áron. Az árak 50 kilónként számolva:

	Déli zariát	5 órái zariát
Buza 1908. áprilisra	12.03—12.04	12.09—12.10
Buza októberre	11.44—11.45	11.41—11.42
Zab októberre	7.78—7.79	7.74—7.75
Rész októberre	9.72—9.73	9.73—9.79
Tennet 1908. májusra	6.81—6.82	6.76—6.77

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

A tüdőbaj minden

eseteiben a SCOTT-féle Emulsió azonnal használandó. A SCOTT-féle Emulsió nemcsak a beteg testrészeket gyógyítja, hanem egészséget és erőt kölcsönöz az egész szervezetnek.

A SCOTT-féle Emulsió specifikus megbízható szer 3895

mindennemű tüdőbaj

ellen és nemcsak biztos szer, hanem a legolcsóbb is. Nagyfokú gyógyító- és táp-ereje annak tulajdonítható, hogy előállításához a legfinomabb, legtisztább és leghatásosabb anyagokat, melyek egyáltalán beszerezhetők, veszik, továbbá azon tulajdonságának, hogy az eredeti felülmúlhatatlan SCOTT-féle előállítási mód folytán nemcsak izletes, hanem rendkívül könnyen emészthető is.

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászi kértük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

IDEGENEK ARADON.

— Október 5. —

Központi szálloda. Serbán János jószággazdát Budapest. — Tassy Lajos dr. m. kir. főügyész Nagyvárad. — Bogya Farkasné magánzónó Körösbánya. — Juhos Ernőné magánzónó Budapest. — Tuhe Rikárd kir. főjegyző Kézmárk. — Bukovetz Sándor dr. ügyvéd Vinga. — Gergő Károly miniszteri erdőtanácsos Budapest. — Grób Elek bankellenőr és neje Budapest. — Petrovics János dr. ügyvéd Szabadka. — Grünér Ádám takarékpénztári igazgató Szabadka. — Krepil Fabricius gyáros Temesvár. — Kimmel Ignác gyáros Temesvár. — Felm Alajos kereskedő Budapest. — Karácson Imre kereskedő Budapest. — Sámson Náthán kereskedő Kolozsvár. — Schönberger Vilmos kereskedő Budapest. — Buhlau Vilmos mérnök Bécs. — Stein Zsigmond kereskedő Apátfalva. — Sohlman Ferenc gyáros Drezda. — Pick Rezső kereskedő Zombolya Baruch Rezső kereskedő Temesvár. — Hajdu Jenő dr. országgyűlési képviselő Temesvár. — Schulhoff Zsigmond dr. ügyvéd Déva. — Salzberger Lipót kereskedő Kubin. — Zergenyi Arthur banktisztviselő Budapest. — Kasperek Frigyes banktisztviselő Bécs. — Papp Sándor tanár Ujszentanna. — Szabó Béla táncigazgató Ujszentanna. — Deutsch Vilmos fakereskedő Budapest. — Brachfeld Géza kereskedő Budapest. — Marsch Károly kereskedő Grác. — Práger Miksa kereskedő Bécs.

Fehér Kereszt-szálloda. Otvös Lóránd báró nagybirtokos Budapest. — Krener Sándor nagybirtokos Budapest. — Nagy Lajos nagybirtokos Szamosujvár. — Benedek B. nagybirtokos Szamosujvár. — Szongott V. nagybirtokos Szamosujvár. — Páll A. nagybirtokos Szamosujvár. — Novák Benedek nagybirtokos Szamosujvár. — Elek Béla dr. főispán Szamosujvár. — Zachariás János dr. országgyűlési képviselő. — Popesku Józsefné és leánya Szászrégen. — Rignáth Béla körjegyző Zám. — Molnár Antal igazgató Debrecen. — Pollák Sándor és családja. — Vitián Alb-rt számvevő — Polónyi Albert Prága. — Kozma Mihályné és leánya Riskulin. — Peterka István butorkereskedő Eger. — Tihanyi Sándor és családja Csongrád. — Sütő Gergely és

Néhány napig

maradék

elárusítás!

családja Csongrád. — Horváth Antal birtokos Kézdivásárhely. — Kocsis Ferencné és leánya Hódmezővásárhely. — Mikes Zoltán igazgató Zám. — Fényes Kálmán. — Fazekas József és neje Makó. — Vas Antal Szeged. — Mandics Sándor Temesvár. — Vámos Nándor birtokos Szabadka. — Csáky Arthur nagybirtokos Esztergom. — Pataki Endre birtokos Nagyvárad. — Lantos Sándor birtokos Nagyvárad. — Fodor Károly birtokos Cegléd. — Komlósi Márton és családja Eger. — Vig Tivadar és neje Eger. — Kereszturi István lelkész Temesvár. — Nyiri József és neje Brassó. — Elekes András nagybirtokos Magyaróvár. — Fenyves Frigyes birtokos Szeged. — Fiala Arthur utazó Budapest. — Hochman Zsigmond utazó Budapest. — Gross Bertalan utazó Budapest. — Szénágy Sándor utazó Budapest. — Lichtnecker Ármán utazó Budapest. — Mandel Ferenc utazó Budapest. — Fleisszig Lajos utazó Bécs.

Vass szálloda. Bachmansk János utazó Bécs. — Wogel Lipót utazó Budapest. — Tordai Helvay Imréné magánzónó Battonya. — Spitzer Jónás utazó Székesfehérvár. — Ferenczy János körjegyző és neje Lovasberény. — Lukáts György körjegyző Réthát. — Sebestyén Aladár birtokos Algyó. — Lelkédi Oszkár magánzó Teimlak. — Schoppenhauer A. utazó Budapest. — Szegő János gazda Bánhegyes. Soltész Károly hivatalnok Szarvas. — Hurleszki Aladár kereskedő Ocsód. — Vonya Lajos kereskedő Szentandrás. — Halmay Béla színész Máramarossziget. — Szulmán Ákos hivatalnok és anyja Dévaványa. — Hartman Izrel kereskedő Máramarossziget. — Karátsonyi Géza birtokos Borosjenő. — Hoos János tanár Temesvár. — Leheli István vendéglős Budapest. — Rist Károly mérnök Budapest. — Relter József kereskedő Lovrin.

Nemzeti Színház

Vasárnap, 1907. évi október hó 6-án:

Bérletszűnet. Bérletszűnet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél helyárrakkal:

Gül-Baba.

Énekes színjáték 3 felvonásban, 4 képben. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Gül Baba	Hunyadi J.	Zulejka	Benkőné P.
Lella, leánya	Zalai Margit	Mujkóné	Leőveiné.
Kucskó Ali	Ladislai J.	Lüfikár	Kulcsár L.
Gábor diák	Rontai B.	A budai bíró	Szathmári A.
Mujkó, cigány	Faludi K.	Pózarándok	Fehér A.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

C) bérlét. C) bérlét.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, rendes helyárrakkal:

DISZELŐADÁS

a székely nagygyűlés alkalmából:

Aranylakodalom.

Látványos színmű énekkel és táncszal, 8 képben. Irták: Beöthy-László és Rákossi Viktor.

SZEMÉLYEK:

Koltai Jenő	Keszler Ede.	Jurátus	Horti Sándor.
Katalin, neje	Kápolnai J.	Mihulák Janó	Faludi K.
Béla, fiuk	Uji Kálmán.	Krausz Soma	Leővei Leo.
Ilonka	Zalai Margit.	Kossuth Lajos	Hunyadi J.
Nyárad	Szathmári A.	Bem, tábornok	Révész H.
Howard Jancsi	Marházi M.	Bodó	Delli Lajos.
Emerencia	Benkőné P.	Prodán	Kulcsár L.
Nyári Pál	Ladislai J.	Alexandrovits	Várnai Jenő.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

NYILTTÉR.*

Kósza hírek következtében, — amelyek még rosszakaratulag terjesztetnek is, — kénytelen vagyok kijelenteni, hogy nem az én leányom járt Debrecenben.

2367

Bisam Gyula.

Kócián Jánoszláv,

világhírű hegedűművész

f. é. október hó 13-án, d. u. 5 órakor

VESELSKY zongoraművész közreműködésével

tartja

hangversenyét

a FEHÉR KERESZT szálló nagyertermében.

Műsor:

1. *Wieniawsky*. Hangverseny. D. moll, 23. mű
 - a) allegro moderato
 - b) románc
 - c) finsle á la zingara Kócián.
2. *Beethoven*. Andante, F dur
 - a) *Schubert Fischhof*. Táncczene „Rosamunde”-ból Veselsky.
3. *Kócián*. Trois piéces d'impression
 - a) Méditation du soir
 - b) Intermezzo pittoresque
 - c) Hymne au printemps (kézirat, első előadás) Kócián.
4. *Sarasate* Cigánydalok Kócián.
5. a) *Nesvera*. Serenade Kócián.
b) *Chammade*. Arabesque
c) *Wieniawsky* József. Valse de Concert, 8. mű Veselsky.
6. *Paganini* J. palptt. Kócián.

Jegyek válthatók 6, 4, 3, és 2 koronájával és diák-jegy 1 kor. 20 fillérjével KERPEL IZSÓ könyvkereskedésében, (Andrássy-tér 20. sz.) és a hangverseny előtt a pénztárnál. 2281

Nincs többé gabonaüszög

a NUMA DUPUY és TÁRSA

magcsávázó szerének alkalmazása mellett. Már 24 éve a legjobb sikerrel használják a buzaüszög ellen, továbbá a tengeri, árpa, zab üszög és korom ellen.

Egy csomag 2 métermázsza vetőmagra 50 fill., egy métermázsza vetőmagra 26 fill.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok használatától és vételétől.

Kapható Aradon: Baumann Ignác, Burza Testvérek, Étes Ármán, Karácsonyi Antal, Daimel Lajos urak kereskedéseiben. 2374

Numa Dupuy és Társa,

Bécs, VI./1., Windmühlgasse 33.

Berliner gyermek kabátok,

Valódi Benger-gyártmányu dr. Jäger tanár-féle

ugyszintén minden fajta

gyapju alsó-ruházat

elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett

férfiak, nők és gyermekek részére,

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében, Arad, Szabadság-tér 17. sz.

fejkötők, sapkák, cipők és keztyűk, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

SARG-féle 60
KALODONT
 LEOJOBB
 FOG-CREME
 3996

3930
 Kitünően megvéd a
MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
 SAVANYUVIZ
 A dugó alatt
 sokféle infectious
 bajtól; a pusztá
 gránitaziklából
 lakad.
 Több epidémiánál lényegesen bevált.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Dél előtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszhelyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1907. október 5-én

ÜRESEDESBEN LEVŐ ÁLLÁSOK:

Helybeli játék és rövidáru üzlet részére segéd kerestetik.
 Helybeli diszmu és rövidáru üzlet részére segéd kerestetik.
 Helybeli bornagykereskedő cég részére perfekt levelező kerestetik.
 Tanulók vidéki üzletekbe felvétetnek.
 Vidéki gőzmalom részére könyvelő kerestetik.
 Vidéki vaskereskedések részére segédek kerestetnek.
 Aradi fűszerkereskedő cég részére ügyes segéd kerestetik.
 Vidéki divatáru üzlet részére fiatal szakmabeli segéd kerestetik.
 Vidéki városokba, rőtös-áru üzletekbe segédek kerestetnek.
 Vidékre több, a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.
 Vidéki kisebb városba kézműáru-segédet, a ki a román nyelvben jártas.
 Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.
 Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tót nyelvben jártas segédet.
 Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó segédet, szerény igényekkel.
 Vidéki nagykereskedés részére könyvelő és levelező kereskedők.
 Vidéki fa-nagykereskedés részére irodai teendőkből jártas nő keres. etik.
 Vas-szakmabeli segédek kerestetnek.

ÁLLÁST KERESŐK:

Mérlegképes könyvelő, az összes irodai teendőkből otthonos egyén a délutáni órákra foglalkozást keres.
 Irodai teendőkből jártas egyén a délutáni órákon bármely állást szerény feltételek mellett elvállal.
 Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres.
 Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nő jóírásu alkalmazott.
 Irodai teendőkből jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.
 Több vidéki fűszer- és rőtösáru üzlet részére románul tudó, kezdő segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, titkár. 492
Keppich Zsigmond, elnök.

A következő
ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Griffiths A.: A 99-es, Schjöring: A tenger leánya, Ifj. Abrányi K.: Egy modern apostol, Zsiros I.: Fátum, Scott W.: Ivanhoe, Balsac: Betti néni, Alarcon: A földgolyó, A norma finaléja, Turgenyev: Óstalaj, A nemesi fészkek, Endrei Z.: A keleti népek, Wilde: Az eszményi férj, Maurens F.: Az élő pénzszekevény, Móricz Pál: Falusi Zsidók, Cholnoky stb: A föld, Cholnoky, Littkai és Kövesligethy: A világegyetem, Király G.: Jólát, Uchard M.: Az ő védenze, Bebel: A nő és a szocializmus, Szemere Gy.: A Forray család, Dickens: A Pickwick Club, Lavedan: Az ágy, Gárdos M.: Az igazság az élet, Dessewffy: Mi a spiritalizmus?, Pulszky F.: Jellemrajzok, Boyesen: Goethe Faustja, Ribot Th.: A lelki átöröklés, Böhme: Egy tévedt nő naplója, Wilde: Dorian Gray arcképe.

Németben: Reisner: Mama Leichtsinn, Voss Rich.: Die Schuldige, Ahlberg: Ein modernes Mädchen, Villinger H.: Das Erbschweinchen, Brusse C.: Das Gymnasium zu Lengowo, Glyn E.: Evangelines Schicksale, Rosner K.: Der Puppenspieler. Croker B. M.: Ihre Familie, Ohnet G.: Die Siegerin, Harland H.: Mein Freund Prospero, Bennet A.: Ein grosser Mann, Boy Ed Ida: Die holde Törin, Willy: Annes Geständnisse, (Forts. der Claudine,) Stilgebauer: Der Börsenkönig, Bahr: Wien, Hillern: Doppelleben, Ganghofer: Komödiengeschichte, Dr. Bloch H.: Sexualleben unserer Zeit, továbbá francia és angol ujdonságok.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!
Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fill.

Grosz A.: Nekem ugyan szavallhatsz, Johnson: Jola, Komáromi: Dobó induló, Zerkovitz: Micike, Strauss: A Primás kisasszony, Der lustige Ehemann, Leonard Williams: Miss Hook of Holland, Huber: Csendesesen, csak csendesesen, Povell: Nigger songs, Heidenreich: Ein fideler Abend, Lehár: Moderne Walzer, Strauss: Frauenherzen, Gruber: Im Tanze durch die Welt, Zerkovitz; Dalfy Dávid, Kálmán: Dal a Móziról, Grosz A.: Móricz, Fucik: Fest und — treu. Huber: Csendesesen, csak csendesesen.

Antiquar könyvek
legnagyobb raktára.

Irógépkellékek. Könyvtárak és egyes könyvek vétele, könyvtárak berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

274

Telefon 885. sz.

Felhívás!

Ménesen mintaszüret.

A földmivvelésügyi magyar királyi Miniszter rendeletére, a helyes szüretelés bemutatása és terjesztésére a ménesi magyar királyi vincellér-iskolánál mintaszüret lesz megtartva, mely

f. évi október 8-án d. e. 8 órakor kezdődik.

Felhívom Aradhegyalja szőlőbirtokosait, szakembereit és minden érdeklődőt, hogy a minta szüreten mennél nagyobb számban résztvenni sziveskedjenek.

Ménes, 1907. okt. 3.

A magyar királyi vincellér-iskola igazgatósága.

Iausz, felügyelő.

2362

Serravalló's
China bora vassal.
 Hug. kiállításán Bécsben 1906. legnagyobb kitüntetésben. Erősítő szer gyengékedőknek, vérszegényeknek és idültnek. — Étvágygerjesztő, idegerősítő és vértápláló szer.
 Kitűnő ízű. — Több mint 5000 orvosai ajánló level.
SERRAVALLÓ J. Trieste-Barocia.
 Kapható minden gyógyszerárban félliteres palackokban 2 kor. 40 fillér, egész literes palackokban 4 kor. 40 fillér. 3975

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór és Lithion tartalmu

Salvator-forrás

kitűnő sikerrel használtatik. Forrás kiváló tulajdonságai:

- Húgyhajtó hatásu.
- Kellemes ízű.
- Vasmentes.
- Könnyen emészthető.
- Teljesen tiszta.
- Állandó összetételű.

Risó rangu gyógyvíz diaetikus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi verébőségben, máj- és veseizgalomban vagy húgysavas lerakódásokban, vesekövek és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyeredményekről szóló bizonylatok és egyéb forrásleírások ingyen, bérmentve állnak rendelkezésre.

Szinye-Lipóczy Salvatorforrás Vállalat
 Budapest, V. Rudolfstr. 8.

1107

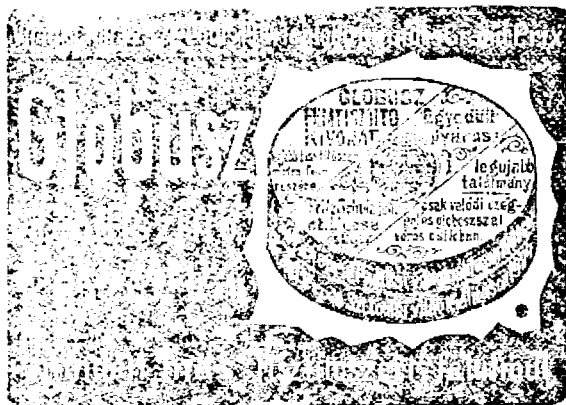
KALACS ALEXIN
LEGFINOMABB KOKUSZVAJ
 TELJESEN PÓTOLJA A TEA-VAJAT
 FŐZÉSNEK, SÜTÉSNEK, KIRÁNTÁSNAL ÉS 25% SZAPORÁBB NEM AVASODIK KÖNNYŰ EMÉSZTHETŐSÉGEÉRT
ORVOSILAG AJÁNLVÁ CSAK E VÉDJEGYGYEL

ELLÁTOTT CSOMAGOT !! FOGADJUNK EL!!

KAPHATÓ MINDEN FÜSZER Kereskedésben

3901

II 3399

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
 pöttleka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, osztnál és meghűléseknél, bedörzsölésével sószerűen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerlára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Minde napki szétküldés.

2252

28184—1907. sz.

Hirdetmény.

Az 1908. évre, valamint a három évi időtartamra kivetendő egyenes adó kivetési munkálatok f. évi október hóban megkezdetnek. Felhívjuk városunk lakosságát, hogy az adóköteles személyek és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegeket munkájokban állampolgári kötelességükhöz hiven támogassák. Kérdéseikre lelkiismeretesen és legjobb tudomásuk szerint feleljenek. Aki az összeíró közegeket valótlan bemondással tévutra vezeti, vagy munkájukban bármilyen módon akadályozza, az 1883. évi XLIV. t. c. 10. §-a értelmében 2—100 koronáig terjedhető bírsággal büntetettik. Felhívjuk a csatornázott területen lévő háztulajdonosokat, hogy gondoskodjanak házaikban lévő lakások és egyéb birtárgyak hiánytalan számozásáról. Amennyiben a csatornázási számozás hiányos, pótlásáról gondoskodjanak.

Felhívjuk továbbá a város közönségét, hogy az adókövetés alapjául szolgáló vallomási íveket, melyek a városi adóügyi osztálytól ingyen vét-

bizonyítvány mellett kaphatók, az alább kitűzött határidők alatt az adóügyi osztályban a saját érdekében beadni el ne mulasztják.

Aki a megfelelő vallomását a kitűzött határidőre be nem adja, arra az adó hivatalból a mulasztó fél költségére beszerzendő adatok alapján fog kirovatni; az adótárgyaknak, az adóköteles jövedelemnek a kincstár megkárosítása céljából való eltitkolása, az 1883. évi XLIV. t. c. 100. §-a értelmében 2—1000 K-ig terjedő bírságot von maga után.

A vallomások beadásának határideje a következő:

1. A házbérjövédelmi vallomás legkésőbb 1907. november 30-ig. Tartozik a háztulajdonos vallomását a valóságnak hiven és pontosan megtenni. A vallomási ív kitöltésénél a bérösszeget kivül, suly helyezendő a lakhelyiségek kitöltésére, hogy azok a valóságnak megfelelően hiven tüntessék fel az állapotot és hogy a vallomásban összesítve legyenek.

A lakásbérlők a vallomási íven aláírásukkal bizonyítják a bevallás helyességét. Az a háztulajdonos, ki a bevallási ívet annak kitöltése, illetve a bérösszeg bejegyzése előtt a bérlővel aláírattja, annyiszor büntetettik 200 koronával, ahány bérlőnél elkövette ezen mulasztást.

A házbérjövédelm eltitkolása és valótlan adatok bevallása jövedéki kihágást képez, mely az eltitkolt bérösszeg után járó adó 1—8-szorosával büntetettik. A háztulajdonos és bérlő egyetértésével történt eltitkolás esetén, mind a két fél a megrövidítésnek kitett összeg háromszoros megfizetésével büntetendő.

Az a háztulajdonos, aki a vallomást felhívás dacára sem adja be, vagy annak hiányait a kivető közeg által kitűzött 8 nap alatt nem pótolja, a szükségessé vált helyszíni szemle költségeit viselni tartozik, ezenkívül 2—100 koronáig terjedő pénzbírsággal büntetettik.

2. A kereseti adó III. osztálya alá tartozó üzletek, kereskedések vállalatok, ipar vagy más előre nem tudható jövedelmet hajtó szellemi és egyéb foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomás benyújtandó 1908. január 20-ig.

3. A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó, meghatározott évi vagy havi illetményekre vonatkozó vallomások, továbbá

4. a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat vagy életjáradékra vonatkozó vallomások beadhatók 1908. január 30-ig.

5. Az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomások benyújthatók 1908. január hó 1-től 31-ig vétbizonyítvány mellett.

6. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek jövedelmeire vonatkozó vallomások 1908. március 30-ig.

7. A fegyveradó vallomások benyújtandók 1908. június 30-ig.

8. Az ebadóra vonatkozó vallomások beadandók 1908. január 8-ig.

Arad sz. kir. város tanácsának 1907. évi szeptember hó 21-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Uj! Uj!

Folyadék

Somatose

1019 II kiváló

étvágygerjesztő és idegedző

erősítő szer

bármely gyengeség ellen.

Kapható gyógyszerárakban és drugueriakban.

Itt van! Mindenki azt kérdi ki van itt? Itt van!

Halász Henrik

a ki férfi- és női divat különlegesség áruházát már megnyitotta

Andrássy-tér 22 sz. alatt.

Bámulatos olcsó árak mellett. Bámulatos olcsó árak mellett.

Őszi ujdonságok

óriási választékban. 2315

Itt van! Itt van!

Az izraelita templom sarkán nagy használt és új butor raktár.

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól használt férfi ruhákat, szőrme és utasbundaikat, továbbá használt háló és ebédlő, valamint konyha-butorkat, Wertheim cassát, jégsekélyt, lézerszármot, nyergeket, fegyvereket, kis és nagy mérleget, holtí állványokat, ócska vasat, reszet, ólmot és mindenféle fémtárgyakat, régiségeket, akármily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben. Ezen felsorolt minden egyes tárgy a legszebb kivitelben és a legolcsóbban minden nap megkaphatók. Kívánatra házhoz, vagy vidékre levélbeli meghívásra rögtön megyek. Szabóság és kész férfi-ruha üzletem Assalossándor-utca, Gratner-féle házban, butor-raktáram Árpád-tér 5. szám, az izraelita templom sarkán.

Tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy Aradon Deák Ferencz-utca 2. szám alatt (Sebesbáz) egy, a mai kor és modern izlés minden köve eményének megfelelő.

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb czégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Allandó és a legnagyobb választék gyászkalapokban.

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztenek.

V. léki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölök. 719 Szíves pártfogást kér

ANTMANN ANNA
Arad, Deák Ferencz-utca 2.

STOLCZ J.

aranyműves műhelye készít mindennemű arany, ezüst, drágakő és műtővös munkákat.

Régi ékszerek átalakítását, valamint

minden javításokat

Ugy házi eszközök, valamint diszmagyar és antik ékszerek kiegészítését és javítását, tűzi aranyozás és ezüstözést jótállás mellett elvállalok.

Stolcz J.

aranyműves 665
Arad, Weitzer János-utca 2.,
Minorita-palota.

Nem kell London. Nem kell Páris!
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom orthopéd-gyógycipőmet, melyek megátolják a lábfej fejlődését, Gyermekeknek, ugyazintén felnőtteknek nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket, meg nem különbözethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA
az aradi Nemzeti Színház szállítója 641

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. áll. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyazintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsal szolgál.
Válaszbélyeg csatolandó. 471

Anosmin

legjobb szer a lábizzadás teljes megszüntetésére.

Már egyszeri alkalmazása azonnal megszünteti a láb izzadásával járó nem épen kellemes szagot. Huzamosabb használata után pedig teljesen meg is szűnik. A bőrt nem izgatja, nem keményíti, hanem ellenkezőleg puhán tartja. Egy doboz ára 1 kor.

Hölgyek figyelmébe!!

Alabastrom poudre toi'ett könyv.

1 darab 70 fillér.

Egy-egy lapot szükség esetén a könyvecskéből kiszakítva, azal az arcot, ha a hőség következtében az zsíros fényű lesz, letöröljük. Meglepő és gyors hatása.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárában

458

Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, keresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor. és Ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevasárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél: 513

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

trébái Földes Kelemen, Konuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vajtek Kálmán, Berger Gyula gyógyszeres üzletél és Vajtek és Wolz drogeriájában.

Telefon 337. Telefon 337.

Schveffer Ede

virágkereskedése

Aradon,
(Minorita-palota.)

Izléses 497

csokrok

és

koszoruk

kivitelét jutányos árban elvállal.

Vidéki megrendelése: pontosan eszközöltetnek.

Pontos kiszolgálás.

Alapítottatt 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez mindenestre a zongora is tartozik, mely dus raktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 200 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szak-képzett segédem által végeztem. 223

Nyilvános kölcsönkönyvtáramban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 35.

Motorvezők figyelmébe!

A valódi Kállai-féle „Glória“ benzínmotorok és villanygyújtású benzi. motorcséplőkészletek csakis KÁLLAI motorgyárában Budapest, VI., Nagymező-u. 43. sz. alatt szereshetők be. 1809

Teljes jótállás kitűnő cséplésért.

Olcsó árak 3—5 évi részletre.

Motorsink terjesztése érdekében használt gőzgepek cserébe vétetnek. Hírneves „GLÓRIA“ motoraink az egész országban a legkitűnőbb sikerrel működnek.

Pontos cím:

KÁLLAI motorgyár

Budapest, Nagymező-utca 43.

Tessék árjegyzéket kérni.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceget ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végezek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli raktár

Weinberger János
elsőrendű cipőraktár
Arad-Temesvári.

RUBICS GYULA

fényező és mázó mester

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Bocskai-tér sarok.

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: **butorfényezést, vas- és fa-butorokban, régi butorok újra festését** bármilyen stílusban, **kávéházi berendezéseket** u. m.: **asztalok, székek, rácszatok, lámpériák, fogasok, csillárok és fűrdő-kedakat.** 1488

Eladó ház!

Hona-utca 32. számú házban

4 szoba, 2 konyha, pince, befásított udvar, szőlős kerttel, szép szalattal, még 7 évig adómentes I. osztályu anyagból fölépítve, mindenkor

szabad kézből eladó.

Könnyű fizetési feltételek.

Értekezni lehet Pankota (Arad megye) Lopos Pálnál. 2142

A Tulipán szappan

Legjobb a világon!

1240 Hatása csodás!

Tulipán szappan
darabja 1 korona.

Rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, hófehérre varázsolja a bőrt. Gyorsan és biztosan eltávolítja a redőket, szepőt, májfoltot és bőralkát (Mitesser).

Meggyesy Veronka

ARAD, Tökölly-tér I. szám. Katalin-fürdő-épület. Kristyóry-féle üzlet.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5-6 óra közt találkozhatom a Forray-utca Nádasdy-palotájában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemesszivi hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne kessek megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakata-ba láttam.

„Ursus“ borsajtóm a f. é. kolozsvári mezőgazdasági kiállításon díszoklevéllel lettek kitüntetve.

„URSUS“

a legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó,

felsőnyomással, három áttétellel.

— **Vasgerendaszervezet.** —

Legmagasabb nyomóképesség. A törköly egy darabban leemelhető, a must vasrészekkel nem érintkezik, ezáltal a bor megfeketedése kizárva. Könnyű kezelés, kevés munkaerővel.

Honi gyártmány.

Szőlőszeti, borászati és pincészeti cikkek. Képes árlap ingyen és bérmentve. 2095

Tóth Gyula

vasnagykereskedő Debreczen.

Raktár és képviselő Arad és vidékére: **Magyari Ferenc gépgyáros** urnál Aradon.

Sok millió előkelő urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A **Földes-féle MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer **szeplők, májfoltok, bőralkák, pattanások, kiütések** s mindennemű **bőrba** ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll és különösen kitűnő anyagból kötött

3074

uj harisnyait ajánlja.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy eszma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

586

Wolf János.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület asalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kertli székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint minden e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sirkertés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

N. é. közönség b. figyelmébe!

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy **Sárossy-utca 2. szám alatt**

uj szücs műhelyt nyitottam.

Elvállalok női kabát, boá, muff, sapka, utazó-bunda, lábszák, mindennemű bélegyek, tepik, állattömések, stb. gyors és pontos, valamint jutányos árban való készítését, oly módon, amely versenyképessé tesz bármely elsőrangú üzlettel.

Szakmában való képesítesemet a bel- és külföld nagyobb városokban szerzem s utóbb Aradon Mayer M. szücs üzletében huzamosabb időn át közmelegedésre gyakoroltam, s úgy a helybeli és vidéki közönség izlés t volt alkalmam el-sajátítani. Rendelőim 25% munkaa. kedvezményben részesülnek. 2150

Kegyes pártfogásért esedez

Beregszászy Lajos, szücsmester.

Uri szabó!

Fábián Sándor Arad,

az arad-hegyaljai motoros és az aradi és csanádi egyesült vasutak egyenruha szállítója.

Variassy-utca 2. szám.

(Orczy-utca sarok.)

A legnagyobb szakértelemmel készít a legrégebb kortól a jelenig: magyar dísz (gála) ruhákat, kép szerint is, magnások, főispánok, országgy. képviselők és kir. anyakönyvvezetők részére, ugyszintén sportruhákat is.

Mindennemű katonai, pénzügyőri, vas-úti és intézeti egyenruhákat, polgári ruhákat a legfinomabb angol és francia szövetekből, a legutolsó divat szerint, mérsékelt árak mellett. 400

Kiváló tisztelettel

Fábián Sándor.

Kérem szíves értesítését, hogy gazdag mintagyűjteménnyel mikor tegyem tiszteletemet.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weitzer János-u. 13. sz.
Zsinor,

**gomb,
bojtok
és rojtok**

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szeriát készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabbban készít. 687

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

3584—1907. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesintézet 1908. évi szükségletét képező:

I. Építési anyagok (oltatlan-mész, élesszemű marosi homok, építési homok és beton kavics.)

II. Fa-anyagok (puha és kemény-, épület-, hid- és műhelyfák.)

III. Házi és erdei iparcikkek (favilla, járom, tövisborona, nyírágseprű, keréktalpfa, kinagyolt bükk- és nyírfa kocsirud és faszén.)

IV. Kötélgyártó anyagok és munkák (kender, kóc, kötél és zsinegfélék.)

V. Ruházati cikkek (kocsis- és szolga libériák, csikós-ruhák, kocsis-, csikós- és lovászfű csizmák) biztosítása céljából 1907. évi október hó 30-án a ménesbirtok igazgatóságánál versenytárgyalás tartatik.

Akik bármely cikk szállítására pályázni kívánnak, egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat a fentebb mondott nap délelőtt 10 óráig nyújthatják be alulírott igazgatósághoz, hol a szükségleti cikkek részletezett jegyzékét tartalmazó ajánlati űrlapokat és a szállítási feltételeket is megkaphatják.

Az ajánlatokkal bánatpénzt letenni nem kell, de a földmívelésügyi m. kir. Minister ur O Nagyméltósága jóváhagyásának fentartása mellett nyertesnek ítélt pályázók az általok szállítandó áru értékének 10%-át készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirban biztosítékként a felszólítás vételéről számított három nap alatt tartoznak a ménesbirtok pénztárába beküldeni.

Mezőhegyes, 1907. évi szeptember hó 20-án.

A m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága.

2298

Falusi ház pneumatikus

házi
vizteleppel.

Minden évszakban friss és egészséges víz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók.

Felvételek a helyszínen.

2346

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Arad, Lajos-utca 2. szám átvetttem és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelőlötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Arad, Lajos-utca 2. szám.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyájkosodás ellen gyors és biztos hatásnak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI. Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hejós Arpad, Krobaz Géza, U. Kossuth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay J. Örk., Hauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban. Vojtek és Weisz drogeriáknál.

Győrökön: Masznyik Dániel gyógyszerárakban.

Magy.-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerárakban.

Ó-Pécskán: Kocszin János gyógyszerárakban.

Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban.

Szilkezőn: Furedy Ede örk. gyógyszerárakban.

3528

Kovács Soma és Társa Aradon.

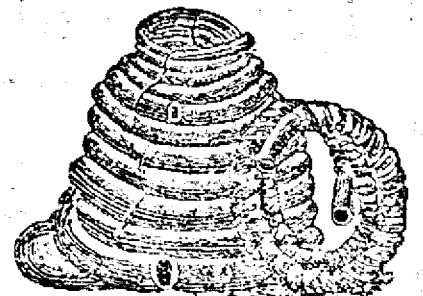
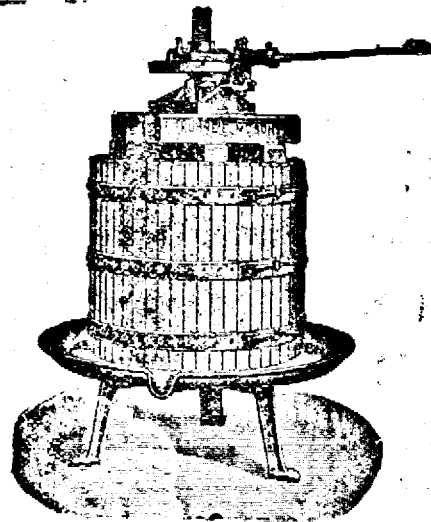
Gép, műszaki és pincefelszerelési gépek raktára.

K ü n n e E.

1164

mosoni gépgyáros kizárólagos képviselője.

Borszivattyúk, szűrők, szőlőszeti gépek, rosták, konkolyozók, sack rendsz. ekék, eredeti Hungária és Mosoni drill vetőgépek.

**Malomszerek,
Szerszámok,
Kutak, Tömlők.**

Alapított 1860.

M Ü N Z I.

Állami távbeszélő 213.

Elsőrendű fehérnemű és kalap üzlete Arad.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Legjobb fehérneműek,

készen vagy mérték után kifogástalan kivitelben, a legkedvezőbb árak mellett szerezhetők be nálam.

Előnyös vétel kötött harisnyákban

3 pár színes	Kor. 1:50
3 " divat csikos	" 1:80
3 " csikos félgyapju	" 2:20
3 " divat "	" 2:70

Legdivatosabb vadász és turista gyapju ingek, valamint lábszárak.

Kirakataim megtekintése által meggyőződik izléses ujdonságaimról, valamint kiváló olcsó árainmról.

Állami tisztviselők szállítója.

482

== Megérkeztek ==

a legszebb és legdivatosabb

ősz i ujdonságok

kelmékben,

valamint

jó mosó flanelek és barchettek

a legújabb mintákban és dus választékban, melyeket a legjutányosabb áron csakis nálam lehet beszerezni.

vásznak és schiffonok

szintén a legjobb minőségben kaphatók. Egy próbavásárlás mindenkit meggyőz arról, hogy jót olcsón csakis nálam lehet vásárolni. — Szíves partfogást kér

kész szolgálattal

2294

Jankovits György,

Arad,

Forray-utca 2. a) sz. (Lukácsy-ház.)

Szalonna

elsőrendű magyar perzselt, sózott vastag hófehér, egészségesen, tisztán kezelve. egy-egy oldal súlya 35-től 70 kilogrammig — gazdasági cselédek, munkások, aratók és más munkások részére — a legolcsóbb napi áron, továbbá

csépléshez köszén, gépolaj és kenőcs, kitűnő minőségű

kender és jutta, zsákok és ponyvák,

kocsi-kenőcs,

mütrágya az őszi idényre,

építkezési anyagok,

kőso, marhasó préselve és por alakban.

Kapható

905

az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezeténél.

ARAD, Boros Béni-tér és Verbőczy-u. sarok.

Nem szövetkezeti tagok is a legjutányosabban lesznek kiszolgálva.

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arc-cremek

Fogpasták

Illatszerek

Fogkefék

Hölgyporok

Szájvizek

Kölni vizek

Szappanok

Fogporok

Hajvizek

Fogcremek

Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

241

ARADON.

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használatát által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummi különlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Városi hirdetések.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.
4350—1907. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város köztérhidjénél rendszeresített kazánfűtő állás megüresedvén, felhívom azon vizsgázott kazánfűtőket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy Barkó Ferenc igazgatónál a köztérhidon jelentkezzenek.

Arad, 1907. évi szeptember hó 25-én.

Varjassy,
polgármester.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.
4272—1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett évi 2200 korona törzsfizetéssel és megfelelő lakbér illetményével javadalmazott ellenőri és az annak betöltésével esetleg megüresedő számtisztai vagy egyéb állások választás utján betöltésére pályázatot hirdetek s a pályázni kívánókat felhívom, hogy az 1883. évi I. t. c.-ben megjelölt képesítésüket és a városi alkalmazásban nem lévők egészségi állapotát igazoló bizonyítvánnyal és okmányokkal felszerelt kérvényeiket Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címezve hivatalomban 1907. évi október hó 15-ig nyújtsák be.

Arad, 1907. évi szeptember hó 21-én.

Varjassy,
polgármester.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.
4273—1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett és főispáni kinevezés útján betöltendő évi 2400 korona törzsfizetéssel és megfelelő lakbér illetményével javadalmazott alszámvévi állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t. c. 17. §-ában megjelölt képzettséget igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hivatalomban 1907. évi október hó 15-ig bezárólag nyújtsák be.

Aradon, 1907. évi szeptember hó 21-én.

Varjassy,
polgármester.

18111—1907. kp. sz.

Hirdetmény.

A munkásságnak azon mozgalmából kifolyólag, amely szerint 1907. évi október hó 10-ikére általános munkaszünetet és ezzel kapcsolatosan esetleges tüntetéseket szándékozik rendezni, közhírré teszem és figyelmeztetem a munkát abbahagyó és a dolgozó vagy dolgozni akaró munkásokat, valamint mindazokat, akik bármily irányú és természetű tüntetést terveznek vagy ilyenben részt venni szándékoznak, hogy:

1. Mindazokat, akik a munkaadókat vagy a dolgozni akaró munkásokat, szabad akaratuk érvényesítésében fenyegetés vagy tetleges bántalmazás által akadályozni törekednek amennyiben súlyosabb büntetésnek helye nem volna, az 1884. évi XVII. t. c. 164. §-a értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és 30 napig terjedhető elzárással fogom büntetni.

2. Mindazok, akik valamely gyár, műhely vagy építkezés előtt, ahol munkások dolgoznak, vagy a munkaadó, munkavezető lakása, illetve tartózkodási helye előtt összecsoportosulnak avégett, hogy a munka megkezdését vagy folytatását megakadályozzák, vagy pedig a munkásokat a munka abbahagyására bírják, a büntető törvény 177. §-a alapján 6 hónapig terjedhető fogsággal büntethetők.

3. Azok, kik másnak lakásába, üzlet vagy gyárhelyiségébe, műhelyébe az azokkal összeköttetésben levő vagy azokhoz tartozó helyiségekben a tulajdonos beleegyezése nélkül behatol, a büntető törvény 330. §-a értelmében 2 évig terjedő börtönnel büntethetők.

4. Mindazokat, a kik a rendőrhatalóság engedélye nélkül gyűlést rendeznek vagy abban részt vesznek, 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fogom büntetni.

5. Mindazokat, a kik hatósági engedély nélkül tüntetesszerű felvonulást, csoportosulást, körmenetet, tüntető sétát rendeznek vagy abban részt vesznek, az 1879. évi XL. t. c. 78. §-a alapján 200 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel fogom büntetni.

Ajánlom tehát mindenkinek, hogy a közrend megzavarásától, a dolgozni akaró munkásoknak eme szándékuk érvényesítésében való megakadályozásától, megfélemlítésétől, bántalmazásától, másnak üz-

lethelyiségébe, műhelyébe való behatolásától, engedély nélküli gyűlésezéstől, tüntető felvonulástól, csoportosulástól, tüntető sétáktól annál is inkább tartózkodjék, mert minden törvény ellenes cselekményt a legerélyesebben és a legszigorubb büntetéssel fogom megtorolni, a nem helybeli illetőségű egyéneket a büntetésen felül minden mellékletekintetek nélkül a város területéről haladéktalanul ki fogom utasítani.

Egyidejűleg figyelmeztetem a közönséget, hogy a munkások esetleges mozgalmától úgy magát, mint gyermekeit, gondnokoltjait, tanoncát a saját érdekében tartsa távol, mert ha a rendőri intézkedések végrehajtása alkalmával az eljárásba belesodortatnak, az esetleges következményeket csak maguknak tulajdonítsák.

Arad, 1907. évi szept. hó 26.

Green Nándor, s. k.
h. főkapitány.

28970—1907.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság f. évi szeptember hó 20-án 55505. szám alatt kelt intézkedése szerint Arad város területén 1907. évben a bor, bormust és szőlőcefre behozatalára a pécskai, iratosi, kurticsi, simándi, radnai, bodrogi utak és Boczkó-utcai vámoknál elvezető utak jelöltettek ki, az újbor bejelentésének határideje pedig november hó 10-iké lesz kijelölve.

Arad, 1907. évi szeptember hó 27-én.

A városi tanács.

29957—1907.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének 1908. évre vonatkozó költség-előirányzatát, úgy a város tisztii nyugdíjalapjának 1908. évi költség-előirányzatát, a tanács és a hármas-bizottságnak üléséről felvett jegyzőkönyveket, valamint a bevétel és a kiadás tételeit felvilágosító mellékleteket folyó évi október hó 4-től 18-ig bezárólag a városháza tanácstermében 15 napi közzemlére kitesszük.

Szabadságában áll azokat minden adózó polgárnak megtekinteni. Netaláni észrevételek írásban teendők meg. Ezen észrevételek az október hóban tartandó rendes havi közgyűlés előtt legalább 5 nappal a tanácshoz nyújthatók be.

Arad, 1907. évi október hó 4.

A városi tanács.

544—1907. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a házi szemét kotrási jogának 1908. évre leendő bérbeadása iránt folyó évi október hó 14-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 1500 korona évi bér.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a 104. sz. irodában az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1907. évi szeptember hó 30-án tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Arad sz. kir. város polgármesterétől

4372—1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett évi 1600 korona törzsfizetéssel és megfelelő lakbérilletményével javadalmazott adóügyi számtisztai állásra, valamint az ennek betöltésével esetleg megüresedő segédtisztai állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t. c.-ben meghatározott minősítésüket igazoló okmányokkal, valamint a városi szolgálatban nem állók egészségi állapotát igazoló orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket Arad sz. kir. város törvényhatóságához címezve hivatalomban 1907. évi október hó 19-ig bezárólag nyújtsák be.

Arad, 1907. évi szeptember hó 26-án,

Varjassy,
polgármester.

FRATER és DÖMÖTÖR

okleveles mérnökök irodája

ARAD, SALACZ GYULA-UTCA 1. SZ.

Elvállalják

városok, községek, uradalmak felmérését, szabályozását, tagosítását, parcellázását, erdei és iparvasutak tracirozását, tervezését és építését.

Specialisták

vizszabályozások és vizierművek tervezésében és létesítésében.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudására hozni, miszerint válogatott izlésű

modeljeim

az őszi és téli szezonra megérkeztek.

Dusan főlezerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb, mint a legzserényebb igényeket ki tudom elégíteni. Számos látogatásért esd 2359

Grünblatt Antónia

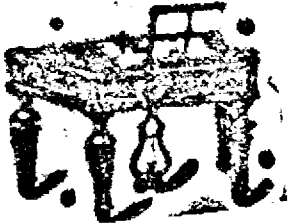
Arad, Szabadság-tér II. sz. I. emelet (a Glükök húscsarnokkal egy házban.)

Gyászkalapok a legrovidebb idő alatt elkészülnek

SIMON JÁNOS

hangszerkészítő

Nagyvárad, Fő-utca 802.

Ajánlja saját készítményű

cimbalmait,

valamint 1841

hegedűk, harmonikák,

legfinomabb olasz és másféle cimbalom és hegedű-hurokat.

Minden e szakba vágó munkák pontosan eszközöltetnek.

Árjegyzékek hangszerekről ingyen és bérmentve.

Feladási hirdetmény.

Az aradvármegyei Krokna községbeli volt urb. közös birtokosok tulajdonát képező, a természetben kellően megjelölt, mintegy 130-37 kat. holdnyi részen levő 21045 tömör köbméterre becsült tölgy, cser, bükk és gyertyán fakészlet a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 92358—1906. számú engedélye folytán az 1907. évi október hó 29 én d. e 10 órakor kezdődőleg Krokna község-házánál megtartandó írásbeli zárt ajánlatok benyújthatásával egybekötött nyilvános árverésen el fog adni. Kikiáltási ár mint hivatalosan megállapított becsár, s mely áron alól az eladás meg nem történhetik, 91635 (Kilencven-egyezerhatszázharmincöt) korona. A bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a vagyis 9163 korona.

A kellően leragasztott (pécsetelt) és bánatpénzzel (kész pénzben vagy óvadékképes névértékben számított magyar értékpapirban) ellátott zárt ajánlatok a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be az árverelő bizottság elnökénél; az árverést megelőzőleg postán megküldhetők a kroknai körjegyzőhöz (u. p. Gurahonc.)

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Krokna község-házánál és az aradi m. kir. állami erdőhivatalnál megtekinthetők kívánatra megküldetnek. Az árverés napján délelőtt 9 óra 6 perckor az almás-alsilli állomásra érkező venni szándékozókat kocsik várják.

Krokna, 1907. évi október hó 2 án.

Urbéres elnök.

2364

Soványság

szép, teljes te formát kap világhírt érőpünk által. Arany éremmel kitüntette Páris 1900., Hamburg 1901., Berlin 1903. 8-8 hét alatt 30 font hizás. Ez Ártalmatlanságot kezeség. Orvosiilag ajánlja. Szigorúan reális — nem szédhősség. Számos köszöndírat. Egy dohoz használható urasítással 2 kor. 75 fill. Poste utalvány vagy utánvéttel a portón kívül. Higiénikus Intézet. 1951

D. Franz Steiner & Co.,

Berlin 59., Königinstrasse 78. Budapeston kapható Török J. gyógytárban Király-u. 2.

Pokrócok

minden minőségben, gabona-zsákok, vizmentes ponyvák

és saját gyártású kender kötél-árak

nagyban és kicsinyben a legolcsóbban kapható

Erdélyi és Bácskai Iparáruraktár REICH B. KÁROLY FIA ÉS TÁRSA

cégnél 2976

Arad, Andrássy-tér 6. (Verbos-ház.)

Téli menetrend.

Érvényes 1907. évi október hó 1-től,

Magyar kir. államvasutak.

Table with columns for Budapest-Arad, Arad-Budapest, and Állomások. It lists train routes and arrival/departure times for various stations like Budapest kpu., Kőbánya felső p. u., Rákóczi, Maglód, Gyömrő, Mende, Süly-Sáp, Tápió-Szecső, Nagy-Káta, Tápió-Szele, Tápió-Györgye, Ujzásás, Szolnok, Szajol, Pusztá-Tenyő, Pusztá-Pó, Mezőtar, Gyoma, Mezőberény, Békés-Földvár, Békés-Csaba, Kilyós, Kétegyháza, Országút, Bánhidai major, Lókősháza, Kúrtyos, Solronya, and Arad.

Table with columns for Arad-Budapest, Budapest-Arad, and Állomások. It lists train routes and arrival/departure times for various stations like Arad, Solronya, Kúrtyos, Lókősháza, Bánhidai major, Országút, Kétegyháza, Kilyós, Békés-Csaba, Békés-Földvár, Mezőberény, Gyoma, Pusztá-Pó, Pusztá-Tenyő, Szajol, Szolnok, Ujzásás, Tápió-Györgye, Tápió-Szele, Nagy-Káta, Tápió-Szecső, Süly-Sáp, Gyömrő, Mende, Kúrtyos, Maglód, Rákóczi, Kőbánya fel. p. u., and Budapest k. p. u.

Table with columns for Arad-Temesvár-Józsefváros, Temesvár-Józsefváros-Arad, and Állomások. It lists train routes and arrival/departure times for stations like Arad, Uj-Arad, Németh-Ságh, Vinga, Orzsfalva, Merczfalva, Szt.-András, and Temesvár-Jv.

Table with columns for Tüvis-Arad, Arad-Tüvis, and Állomások. It lists train routes and arrival/departure times for stations like Tüvis ind., Gyövrác, Mándorjak, Ujnyok Mános, O-Paulis, Pálus, Baraczká, O-Paulis, Ujnyok Mános, Mándorjak, Glogovác, and Tüvis.

Table with columns for Arad-Tüvis, Tüvis-Arad, and Állomások. It lists train routes and arrival/departure times for stations like Arad ind., Glogovác, Mándorjak, Ujnyok Mános, O-Paulis, Pálus, Baraczká, M.-Radia, Mlova-O, Konop, Berzova, Soborsin, Zam., Mar.-Illye, Deva, Piski, Szászváros, Alvincz, Uj-Felb., and Tüvis.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

TELEFON 51. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE
Aradi és csanádi vasútiak palotája

AMANKYUH A LEGMODERNEBB
PEKKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZETEINKET,
HOL A LEGEGYSZERŐBB BEKÖTÉSŐK
FOGVA A LEGFÉNYESEBB NYÁLLITÁS
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
IRÓMAPPÁK.

Építető gazdák figyelmébe!
Csobán Tivadar
képesített kőművesmester
Arad, Deák Ferenc-utca 30. sz.
«Bonts-féle ház.»
Elfogad az építéset terén előforduló mindennemű
irodai és kiviteli munkálatot.
Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költség-számításokat kívánatra készítik.
Az építéset terén mindennemű felvilágosításokkal szolgálnak.
Vázlat terveket ingyen készítenek.
Tisztelettel 188
Csobán Tivadar,
építészeti vállalkozó.

Hydraulikus sajtók

Arany érem Szeged 1899
Arany érem Budapest 1899
Arany érem Pozsony 1902

szőlő- és gyümölcsmest sajtóira a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.
Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézi hajtásra Hercules-nyomóerő-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legjobb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II.
különlegességi gyár gyümölcscsértékesítési gépekben.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnék

Arad sz. kir. város polgármesterétől.
4458-1907. pm.
Hirdetmény.
Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága legtöbb adót fizető tagjainak 1908. évre érvényesülést bíró s az igazoló választmány által összeállított névjegyzékét az 1886. évi XXI. t.-c. 28. §-a értelmében 1907. évi október hó 2-től 17-ig bezárólag terjedő 15 napos időtartamra Aradon a városháza tanácstermében közszemlére helyezem azzal, hogy a névjegyzék ellen a közszemlére kitétel ideje alatt felelősségnek van helye. A felelősség hivatalomban nyújtandó be.
Aradon, 1907. évi október hó 2.
Varjassy,
polgármester.

Telefon 551. Elismert legolcsóbb Telefon 551.

Pénzkölcsön

Klein József Arad, Radnai-ut 10. szám,
A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,
hol a következő bér- és magán ház olcsó és előnyös feltételek mellett eladó, u. m.: **Lövész-u. 3/a. em. bérház, Lipót-u. 12/a, Választó-utca 39/a.** és Uj-Mikalakán egy új ház 464. számú — Bővebbet a fenti intézet képviselőjénél Aradon, Radnai ut 10. Telefon 551.

A nagyszabeni általános takarékpénztár ad jelzálogkölcsönöket félévi (tőkét és kamatot magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

A. 5 1/4% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K.
a) 41 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után — 29 K. 60 f.
b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után — 31 K. 08 f.

B. 5 1/2% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.
a) 44 1/2 évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után — 30 K. 01 f.
b) 27 1/2 évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után — 35 K. 07 f.

C. 5% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K.
a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után — 31 K. 84 f.
b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után — 37 K. 47 f.
c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után — 65 K. 05 f.

D. 6% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után — 50 K. 09 f.

Valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra fizetendő 1% törzsdíjon kívül — minden levonás nélkül teljes összegben **késszépénben** fizetendők ki. 2100

APRÓ HIRDETESEK.

A K I N E K

ismeretségi híján

házasra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, tspanra, gazdatisztra, kulcsárra, vincaelőrre, kertészre,

kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy trodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

mindeneket vétel vagy bérbevételei czéljából keresi:

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér czélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“ kis hirdetés

rovatát használja.

Irodai gyakornokot

keres helybeli fűszerkereskedő. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Szorgalmas” jelige alatt. 2375

Téli szaionna,

perzselt, száraz, zsír és sózott hár kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszentannán. 2249

Magányos ház,

vízvezetékekkel, szép pincével, nyári konyhával, 2 szoba, konyha, előszoba, veranda és kerttel együtt, november hó elsejére kiadó Lipót-utca 10/a. Bővebbet özv. Gömör Józsefnél, szállóirtokos Kovacsinc. 2328

Erdélyi nemesfajú

almát és körtét 5 kgr.-os postakosaranként bérmentve 4 kor. utánvétellel szállít Paoletto L., Beszterce. 2338

Október 15-ikétől kezdve

hizott csirke, kappan és tyúk, élve vagy kopasztva kapható, 25-ikétől pedig hizott liba és ruca is kapható szintén élve vagy kopasztva az Eötvös-tanyán. — Kivánatra házhoz szállítatik. Vidéki megrendelés utánvét mellett eszközöltetik. Megrendelések már most elfogadhatnak. 2345

Fehér és sárga Orpingtonok

idei ivadéka 5 koronától, tavalyiak 8 koronától kezdve, helyszüke miatt eladók, Ternyey Árpádnál, Aradon, Demeter-u. 92. 2354

Egy ügyes kereskedő segéd,

üzletvezető helyettes, vidéki fogasztási szövetkezetnél azonnal alkalmazást nyer. A román nyelv ismerete szükséges. Ajánlatokat „Szorgalmas” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal. 2179

3 vagy 4 deák gyermeket

teljes ellátásra elfogad Tóth András Arad, Téli-utca 4/a. 2389

Az Izraelita templom épületben

egy nagy sarok-üzlet raktárral és pincével kiadó. Bővebbet Herczfeld Gyulánál ugyanott. 2356

Régi fegyverek.

pisztoly, karabélyok, stb. jó állapotban megvételre kerestetnek. Cim a kiadóhivatalban.

Őszi saison 1907.

most jelent meg eredeti francia blous album szines divatképekkel ára K. 1:50 kapható **Ingusz I. és Fia** könyv- és papirkereskedésében Arad, Telefon 517. 361

Helybeli

nagy részvénytársasághoz gyakornok kerestetik. Ajánlatok „Arad” jeligével a kiadóba kéretnek.

Üzlet kiadó!

Salac-utca 3. szám alatt egy üzlet nagy portállal november hó 1-től kiadó. 2373

Egy ügyes kereskedő segéd,

a ki a fűszer-, rőfös- és rövidárut teljesen érti, jó eladó, magyar, német és román nyelvet teljesen bírja, azonnali belépésre kerestetik. Irsai Samu, Világos. 2312

2 szép szoba,

előszoba, minden hozzátartozóval hirtelen beállított változás folytán **November 1-re átadó. Cim a kiadóhivatalban.** 2349

Angyal-utca 27. sz. alatti

szatócs-üzlet november 1-től kiadó. Bővebbet Angyal-utca 20/a.

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — **Kerpel Izó** könyv- és papirkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Egy 33 éves

keresztény nőtlen állami hivatalnok, kinek 2100 korona évi fizetése és e szerint nyugdíjjogosultsága is van, nősülni óhajt, — olyan hölgynek ösmeretségét keresi, kinek legalább 3000-4000 korona hozománya van. Levelet kérek lehetőleg arcképpel, állami tisztviselő jelige alatt küldeni. (Aradm.) Nagy-Buttyin, Postestante. 2366

Egy 50 éven felüli

uri nő kerestetik faluhelyre, egy 15 éves leányka mellé, ki angolul, franciául beszél és zongorázik. — Cim: özv. Szacsavayné, Kavna, u. p. Silingyia. 2363

Egy jóforgalmu szatócsüzlet

korcsmával kiadó, esetleg a házzal együtt eladó. Bővebbet Arad-Gáj, Csorda-utca 9-10. sz. 2369

Sütőde

fehér Zsigmondházán Staub Péternél 29. sz. alatt, családi viszonyok miatt kiadó. 2365

Iroda szolgál

ki már hasonló minőségben működött kerestetik. Ajánlatok Iroda szolgál jeligére a kiadó hivatalba küldendők.

Mérlegképes

könyvelő,

egyben gyakorlott magyar levezető, november 1-től

felvétetik.

Ajánlatok eddigi működésük leírásával és igényeik megjelölésével **Kohn H. és Fia** bonyolult kereskedőhöz, **Ménes** cim alatt küldendők. — Szakmabeliek előnyben részesülnek. 2372

Aradi Árucarnok részv. társ. felszámolásban.

Vagyon kimutatás

1906. évi december 31 én.

Vagyon.

Ingatlan számla 99998:32
Adósok 1907:42 101905.74

Teher.

Részvénytőke 2371
számla 100000
Tartalékalap
számla 1905:74 101905.74

A felszámoló bizottság:

Luslig Andor. Domán Ignác.

500 koronát

fizetnek annak, aki **Bartilla** fogvizének használatát mellett, üvege 70 Hl. valaha semmét fogfájást kap, vagy a szája büszlik. **Bartilla A. Srőkősei**, (E. Winkler) **Wien**, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható **Aradon** minden gyógyszerárban, különösen **Földes Kelemennél**, Deák Ferenc-utca 11. s: és **Rozsnyay Mátyásnál**, Szabadság-tér. Kerjük mindenütt határozottan **Bartilla** féle fogvizet. Hamisítványok felelőse! 161 díjaztatnak. 601

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyiséggel, ugyancsak a város legkötönyebb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termésű borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. **Pohár 10 fillér korsó 24 fillér.**

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve

tisztelettel

Répassy Pál.

1406

Hölgyek

figyelmébe!

Angol női ruhákat, kosztümöket a legdivatosabb kivitelben készít

Popovits Lila

női divatterme

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.)

Felvétetnek szabászati és rajzolósi tanításra növendékek, vidékiek teljes ellátással is. 733

Janiga A. és Társa

egyenruha és uri szabó

Arad, Andrássy-tér 8. szám,

a Minorita-palotával szemben.

Készít mindennemű

egyenruhát és uri öltönyöket legújabb divat szerint. 2270

Jutányos árak!

Saját termésű kitünő tisztán kezelt magyaradi **ó és peccsenyeborok** úgy nagyobb mennyiségben, valamint palaczkokban kapható

Winter Adolf

ügynéknél 525
ARADON,
Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szivhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.